

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาครั้งนี้
ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษา

- 1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 6

- 1.4 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.5 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.6 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 1.7 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

- 1.7.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 1.7.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 1.7.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.7.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.7.5 การตรวจสอบและการทวนทวนคุณภาพการศึกษา
- 1.7.6 ค่าประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 1.7.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 1.7.8 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

2. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ดำเนินงานแยกเป็นที่การศึกษาอีกด้วย แต่ 2

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศไทย
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

ได้มีผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 59) ได้ให้ความหมาย การประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า

1. เป็นแผนงานและปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การศึกษาจะตอบสนองต่อคุณภาพที่กำหนด

2. เป็นมาตรฐานหนึ่งที่จะทำให้เกิดความมั่นใจไว้ว่า สถานศึกษาที่ได้รับ การรับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการที่จะยกมาตรฐานของสถานศึกษา ต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลคุณภาพตามมาตรฐาน ของสถานศึกษา ป้อนกลับมา เพื่อระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันสนับสนุนและ พัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่าถ้ากระบวนการประกัน คุณภาพการศึกษามีการวางแผนของขั้นตอนอย่างถูกต้องแล้ว คุณภาพที่ต้องการตามมา

บริษัท บุญยะนิวาสน์ (2540 : 1) การประกันคุณภาพ หมายถึง ระบบที่สร้าง ความมั่นใจ พึงพอใจ ประทับใจต่อสังคม ผู้ปกครอง ลูกค้า ว่าสถานศึกษาสามารถจัด การศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จัดการศึกษามีคุณภาพตามที่กำหนดไว้

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2540 : 1) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการทั้งหมดตามระบบและแผนที่วางแผนไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้ทุกคนเชื่อมั่นว่า ผลิตภัณฑ์หรือบริการมีคุณภาพตามที่ต้องการ

กษมา วรรรณ ณ อุยธยา (2541 : 16) การประกันคุณภาพ หมายถึง ระบบ ประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นในงานประถมศึกษา เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดการศึกษานั้นบรรลุจุดหมาย สำคัญคือ เด็ก ได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อย่างน้อยใน ระดับพื้นฐานที่เด็กไทยทุกคนพึงได้รับ และมีโอกาสพัฒนาไปจนเต็มศักยภาพของแต่ละคน

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 10) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษามาถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้บริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนมีแนวทางจัดและพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษา ของรัฐและโรงเรียน ได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดี ของแต่ละคนและทุกคน

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 20) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครองชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนที่จบการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม ก็คือผู้ที่จบการศึกษาเป็นที่สมบูรณ์ มีสมดุล ทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคมซึ่งแนวความคิดหลักของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานก็มีความคาดหวังอย่างจะเห็นคุณภาพเกิดขึ้นทุกๆ ด้าน

อุทุมพร งามธนา (2542 : 12) การประกันคุณภาพ หมายถึง การระบุความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตลอดวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ

สำราญ จันทรานิช (2542 : 7) ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า เป็นวิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือแนวทางการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่า นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับทางสังคม

ชาติชาย พิพิไสย (2543 : 4) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยให้สนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ช่วงโชค พันธุ์เวช (2543 : 37) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหาร จัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้บริการ โดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการ โดยอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคม โดยรวมว่า การดำเนินงาน โรงเรียนจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของ “การป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำลายที่ไม่ประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่ไม่มีคุณภาพ

เริงชัย คงพิพัฒน์สุข (2543 : 21) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

1. การประกัน หมายถึง การรับรองว่าจะดำเนินการตามเงื่อนไข หรือ

ข้อกำหนด

2. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับรองว่าจะดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ เรียกว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษา และอาจปรับปรุง เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

3. มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่ถือเอาเป็นหลักสำคัญที่ยึดกำหนด
 4. การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจะประเมินว่าการจัดการศึกษา มีคุณค่าครบถ้วนตามมาตรฐานต่างๆ มากน้อยเพียงใดหรือไม่
 5. การประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาเป็นผู้ประเมินเอง
 6. การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ประเมิน
- รุ่ง แก้วแดง (2544 : 171) กล่าวว่า “ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ในมาตรา 22 ให้คำว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะจะนั้น ความหมายของคำว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพการเรียนของผู้เรียน เอาจริงเป็นตัวตั้ง ประเมินจากผู้เรียนเป็นหลัก ประเมินทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้เรียน”

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2543 : 3) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษาทุกด้านของโรงเรียน เป็นภาระงานปกติของโรงเรียนที่ได้รับ การคุ้มครองไว้ จัดระบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องดังแต่ วางแผนจนประเมินตนเอง ปรับปรุงพัฒนางานของตนตามทิศทางเดี่ยว กันเพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักขภาพ ตลอดด้วยกับหลักสูตรเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู บุคลากร ของโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 7) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารการจัดการและการดำเนินกิจกรรมตาม การกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ศิริพร ขอพรกลาง (2544 : 2547) กล่าวว่า ความหมายของการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) มาจากคำ 2 คำรวมกัน คือ คุณภาพ (Quality) ซึ่งหมายถึงความพอใช้หรือ ความต้องการของลูกค้าจากผลิตภัณฑ์ที่ใช้และการประกัน (Assurance) หมายถึง ข้อตกลงก่อน ถึงเงื่อนไขในการซื้อขายเมื่อร่วมคำ 2 คำเข้าด้วยกัน การประกันคุณภาพ คือ กิจกรรมอย่างเป็น ระบบที่ได้ปฏิบัติโดยผู้ผลิตเพื่อรับรองว่าคุณภาพที่ลูกค้าเรียกร้องเป็นที่พอใจโดยสมบูรณ์ เมื่อมีข้อบกพร่องผู้ผลิตยินดีรับผิดชอบในปัญหาของผลิตภัณฑ์นั้น นอกจากนี้ สมมติค พร้อมจุ๊บ และสุพัคตร์ พิมูลย์ (2544 : 2) ได้กล่าวถึงความหมายการประกันคุณภาพว่า หมายถึง ระบบ ในการควบคุมตรวจสอบและตัดสินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดระบบประกันคุณภาพ

จะมีการกำหนดเกณฑ์ประกอบเงื่อนไขแห่งคุณภาพที่มีการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามเกณฑ์ มีการตรวจสอบมาตรฐานการปฏิบัติและมีการตัดสินว่างานบรรลุตามเกณฑ์หรือไม่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2545 : 19) ได้ให้ความหมายระบบประกันคุณภาพไว้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการหรือการดำเนินกรรมใดๆ เกี่ยวกับการศึกษาอย่างมีระบบตามแผนที่กำหนดไว้ แล้วทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลผลิตที่เกิดขึ้นมีคุณภาพตามที่ต้องการ

2. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพโดยมีระบบควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อทำให้บุคลากรในหน่วยงานมั่นใจว่าการดำเนินการกิจคุณภาพตามต้องการ

3. การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การที่องค์กรภายนอกหน่วยงานได้ดำเนินการตรวจสอบ ประเมิน ระบบ กลไกและดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงานเพื่อให้สังคมมั่นใจว่ามีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

4. การควบคุณภาพ (Quality Control) หมายถึง การจัดระบบกลไกควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักการของการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสม พร้อมทั้งให้มีระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานภายใต้คำวิจารณ์

5. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบและกลไกควบคุณภาพภายในที่ได้จัดให้มีขึ้น โดยเป็นการตรวจสอบเชิงระบบ ผู้นำเน้นการพิจารณาว่า ได้มีการควบคุมคุณภาพหรือไม่ ได้ใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นเพียงใด และมีขั้นตอน การดำเนินการที่ทำให้เชื่อถือได้หรือไม่ว่า การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

6. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานโดยภาพรวมว่า เมื่อได้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาหรือระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาแล้ว ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพมากน้อยเพียงใด

จารัส นองมาก (2545 : 11) การประกันคุณภาพ หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายในก็ดำเนินการ โดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่คุ้มครองสถานศึกษานั้นแต่ถ้า

เป็นการประกันคุณภาพภายนอก ก็ดำเนินการ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ประเมิน

กล่าวโดยสรุป การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กลไกหรือกระบวนการใน การจัดการศึกษาที่ได้มีการวางแผนหรือขั้นตอนไว้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจให้ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม จะได้เชื่อมั่นว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ ยอมรับของสังคม ได้ว่าจะนำไปสู่การได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

1.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีและ สารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่ต้องประทัดด้วยเครื่องพร้อมที่จะเผชิญ กับความท้าทาย ซึ่งได้แก่ การเตรียมคุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มี คุณภาพ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาต้องมีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัว คนได้รับพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้คนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้กับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรมรู้จักพึงตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 43 บัญญัติว่าบุคคล ย่อมมีสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในมาตรา 81 ได้บัญญัติว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาอนุรัณและ สนับสนุนให้ออกชื่อจัดการศึกษาอนุรัณให้เกิดความรู้คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับ การศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการวิจัยค้นคว้าในศิลปะวิทยาการ ต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ วิชาชีพครู ต่างเสริม คุณภาพอยู่ท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ. 2545 : 12-16)

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา Cryer (สงบ ลักษณะ. 2540 : 12-13) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดก่อนที่จะนำมาสรุปนับการประกันคุณภาพการศึกษาว่า โดยที่ หน่วยงานทางการศึกษาต้องให้ผลผลิตของสถาบันทางการศึกษามีคุณภาพที่กำหนดซึ่งควร

กำหนดมาตรฐานการศึกษา(Standards) ในด้านคุณลักษณะของตัวบุคคลและเกณฑ์การชี้วัดที่ชัดเจนของ ผลผลิต กระบวนการ และปัจจัยการจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของ ชุมชน (Accountability) และมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ตามรูปแบบการ ดำเนินงานขององค์กรมาตรฐานอุตสาหกรรมสากล (International Organization for Standardization หรือ ISO) โดยสถานศึกษาต้องผ่านกระบวนการรับรองมาตรฐานการจัด การศึกษา (Accreditation) ด้วยซึ่งประเทศอังกฤษได้เริ่มนิยมแนวคิดเกี่ยวกับหลักการประกัน คุณภาพ (Quality Assurance) ตามระบบมาตรฐานอุตสาหกรรมแห่งราชอาณาจักรหมายเลข 5750 (BS 5750) ว่า คุณมาตรฐานระบบของคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษา โดยเน้นองค์ประกอบในการดำเนินงานที่สำคัญคือ การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบกลไก ควบคุมคุณภาพ (Quality Audit) และการประเมิน คุณภาพการเรียนการสอน (Quality Assurance) ต่อมาแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษานี้ ได้มีเพร่hat ลายไปยังวงการศึกษาของหลายประเทศทั่วโลก

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพทางการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการ ประกันคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนพัฒนาไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เป็นระบบการสร้างความมั่นใจว่าโรงเรียนจะดัดการศึกษาให้สู่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของสังคม โดยความร่วมมือกันตลอดกระบวนการของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดังต่อไปนี้ การวางแผนการดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงาน

1.3 พระราชนิยมยุติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 6

พระราชนิยมยุติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้นิยมยุติเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 ตั้งแต่มาตรา 47 – 51 ดังนี้ (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. 2546 : 120 – 121)

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบ การ ประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการ ประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาและให้อธิบายว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของ

กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำ รายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อ สาธารณชน เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรับรับ การประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดย ดำเนินถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนด ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย หนึ่งครั้งใน ทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและ สาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้ง ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และ ประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการ ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตาม มาตรฐานที่กำหนดให้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำ ข้อเสนอ แนวทางปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข ภายในระยะเวลา ที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อกองกรรมการการศึกษาขึ้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการ การศึกษาเพื่อดำเนินการ ให้มีการปรับปรุงแก้ไข

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นประจำทุกปี และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผล การประกันคุณภาพภายในทุกปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน เพียงเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ

1.4 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังต่อไปนี้

กานวัฒน์ ภักดิวงศ์ (2542 : 34-35) ได้ให้แนวคิดในการประกันคุณภาพ การศึกษาว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สำนักงานบริหารและจัด การศึกษาควรจะเริ่มดำเนินการ โดยใช้หลักการและแนวคิด ดังต่อไปนี้

1. การกระจายอำนาจทางการศึกษา ในรูปแบบที่ผสมพسانระหว่างรูปแบบที่ เรียกว่า การแบ่งอำนาจ (Deconcentration) และการให้อำนาจ (Devolution)

2. การมีส่วนร่วมในการศึกษา ทั้งในเชิงของการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมิน และร่วมพัฒนาในรูปแบบของ การผสมพسانกันระหว่างรูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วม (Participation) และการร่วมคิด (Collaboration)

3. การจัดการและการบริหาร โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงสถานศึกษา (SSIP : School Strategic Improvement Plan) กับธรรมนูญสถานศึกษา (School Charter) เพื่อสร้างพันธกรณีร่วมกันในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ

4. การยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นการบังคับรัฐให้ดำเนินการและ สนับสนุนการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา โดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้วยบูนการประกันคุณภาพการศึกษา นัยสำคัญของกฎหมายดังนี้ที่จะระบุ สาระสำคัญของระบบการตรวจสอบได้ (Accountability) และระบบรับรองมาตรฐานการจัด การศึกษา (Accreditation)

วาสนา เดชอุดม (2545 : 3) ได้ให้แนวคิดและเทคนิคการประกันคุณภาพ การศึกษาตามวงจรเด่นนิ่ง (PDCA) กลไกดสำคัญที่จะขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายใต้เงื่อน กระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพ ดังนั้นบุคลากรทุกคนจะต้องตื่นตัวและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งจะสอดคล้องกับธรรมนูญสถานศึกษาโดยมี เป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา 3 ด้าน คือ มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และสุขภาพ การป้องกันยาเสพติด ด้านคุณธรรมและจริยธรรม หนึ่นความสามารถด้านคิดวิเคราะห์ ทักษะการทำงาน เป็นต้น มาตรฐานเกี่ยวกับครูเน้นพัฒนา ครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐาน

เกี่ยวผู้บริหาร เน้นการบริหารอย่างเป็นระบบครบวงจร PDCA ประกอบด้วยการวางแผน (P) โรงเรียนใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่าย คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปักธงชัย บุคลากร นักเรียนและเจ้าหน้าที่ มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานครอบคลุมทุกมาตรฐาน ออกแบบโครงการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (D) โดยผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้เสนอต่อคณะกรรมการกำกับดูแล การนำแผนสู่การปฏิบัติ กำหนดคุณภาพดังงานและดำเนินการตามแผนงาน โครงการด้านนักเรียน ครูและความสัมพันธ์กับชุมชนการตรวจสอบติดตาม (C) มีระบบประเมินตนเอง ครุร้ายงานความก้าวหน้าการปฏิบัติงานสถานศึกษา ตั้งคณะกรรมการความคุ้น尼เทศ ประเมินผลและสรุปรายงาน การพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน (A) นำผลการประเมินตนเองเผยแพร่เป็นเอกสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาฯ คุณเด่นและปรับปรุงจุดด้อย โดยมีการดำเนินงานภาคเรียนละ 1 ครั้ง

สำหรับ จิตเมตตา (2545 : 2) ได้ให้แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า เทคนิคการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถกระทำได้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ตามหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น ขอรับทุนส่งเสริมการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการปฏิรูปการศึกษา เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จัดทำมุมปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้ครูได้ศึกษาด้วยตัวเอง
2. เปิดโอกาสบุคลากรเกิดความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องทำการประกันคุณภาพ ให้ทุกคนวางแผนและทำงานร่วมกันกำหนดมาตรฐาน รูปแบบและแนวทาง ดำเนินการประกันคุณภาพ จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ธรรมนูญสถานศึกษา และปฏิบัติ ปฏิบัติงาน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกเรื่อง
3. ดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องขอบสนับสนุนอำนวยความสะดวกการ ทำงานอย่างเต็มที่

4. ตรวจสอบประเมินผล โดยการตั้งคณะกรรมการสำหรับทำการตรวจสอบ ประเมินผล โดยเลือกผู้ที่มีความสามารถด้านการวัดผลประเมินผลเป็นแทน ห้ามสามัคคี เข้าร่วมจัดการประชุม เพื่อนำมาตรฐานต่างๆ มากำหนดหนังสือและเกณฑ์การประเมิน ในแต่ละมาตรฐานแต่ละภาคเรียน เป็นต้น

5. นำผลการประเมินไปพัฒนา ผลการประกันคุณภาพสถานศึกษาจะมีทั้ง จุดอ่อนและจุดแข็ง ดังนั้นผู้บริหารจะต้องนำเข้าที่ประชุม เพื่อชี้แจงผลและวางแผนแก้ไข

จุดอ่อน โดยการคิดกิจกรรมหรือ โครงการเพื่อให้ได้มาตรฐานต่างๆ เกิดการพัฒนาส่วนบุคคลแข็งที่ดี อยู่แล้วกับบังคับมีกิจกรรมหรือ โครงการสนับสนุนต่อไป

ศรีวรรณ หมงประเสริฐ (2545 : 4) ได้ให้แนวคิดในการประกันคุณภาพ การศึกษาว่า เอกสารนี้ของการประกันคุณภาพการศึกษา ถือเป็นการคืนผลผลิตกลับสู่สังคม ซึ่งได้แก่ ตัวผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จะช่วยสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชาติ บ้านเมืองต่อไป ขั้นตอนของการดำเนินการประกันคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนการประกันคุณภาพ ต้องมีการเตรียมตัว คือ ผู้บริหารต้องศึกษาสภาวะความเปลี่ยนแปลงของสังคมและผลที่จากการศึกษาของชาติและสถานศึกษา ก่อนการวางแผน ดำเนินงาน การสร้างความตระหนักรู้กระบวนการคุ้นเคยกระบวนการพัฒนาตนเอง สร้างหัวใจกำลังใจ เปิดโอกาสให้กับสถานศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้า มีปฏิสัมพันธ์กับภายนอกมากขึ้น และต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินการ โครงการกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับการจัดการศึกษา ร่วมกับองค์กรต่างๆ สังคม ผู้ปกครอง ส่วนราชการต่างๆ และชุมชน ขั้นดำเนินการ ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้น โดยการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ เพื่อความเป็นมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้แก่การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน ปฏิรูปการสอนของครู และปฏิรูปการบริหารของผู้บริหาร มีการตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการตรวจสอบมาตรฐาน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลิต

ดำเนินงานคณะกรรมการการประเมินศึกษาแห่งชาติ (2545 : 6-10) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้เป็นแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control)

1.1 การกำหนดมาตรฐาน จัดทำมาตรฐานการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจากมาตรฐานกลาง โดยคณะกรรมการ โรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้ปกครองและประชาชน จัดทำข้อมูลที่ฐานด้านปัจจัยด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโรงเรียน

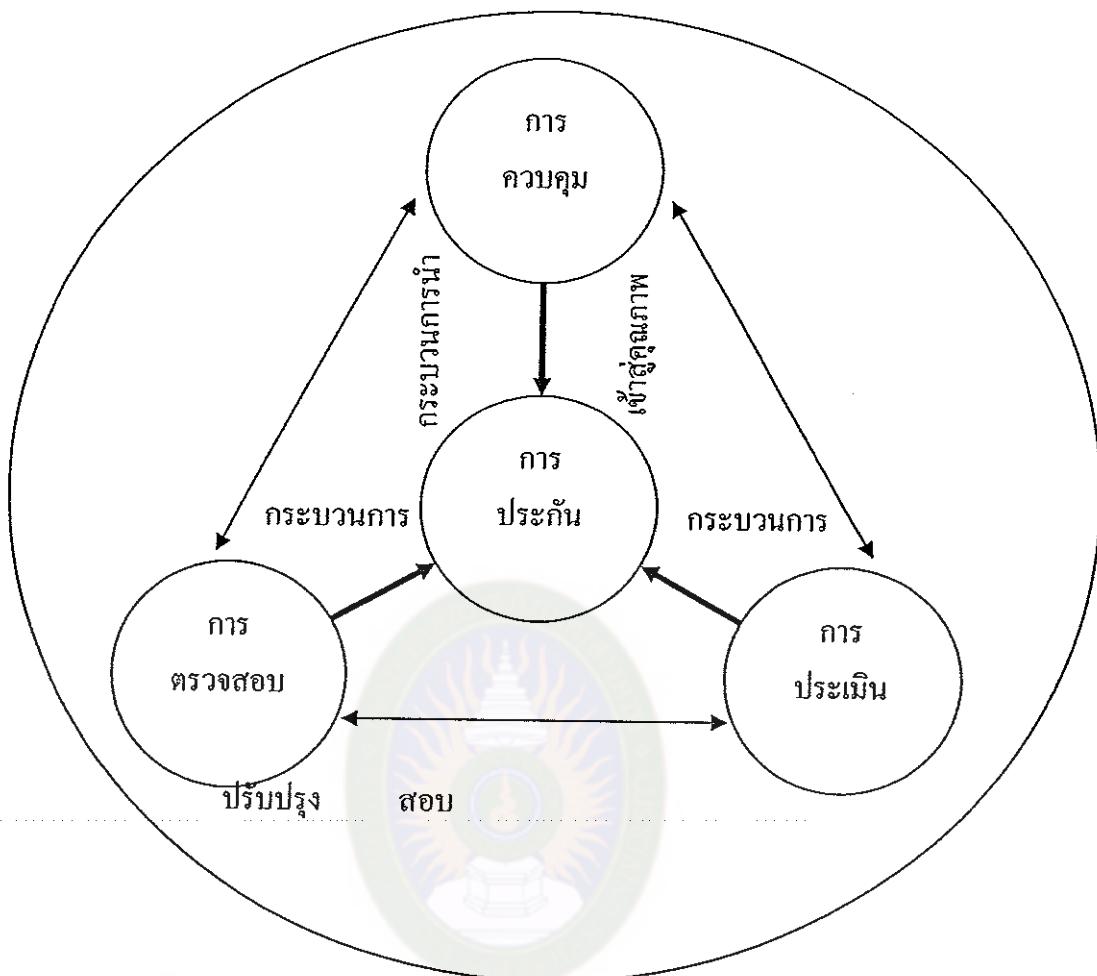
1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา โดยพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนากระบวนการคิด ให้ผู้ร่วมงาน รู้จักและรักการเรียนรู้อยู่เสมอ เน้นให้บุคลากรในองค์กรมีความคิดริเริ่ม เพื่อการสร้างสรรค์ปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น มีการสร้างจิตสำนึกของผู้ร่วมงาน ให้เห็นว่าการปรับปรุงคุณภาพจะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาและเป็น

หน้าที่ของทุกคนเป็นสมาชิกชุมชนทางวิชาการของจังหวัด และเป็นเครือข่ายศูนย์วิทยบริการ จัดทำธรรมเนียมโรงเรียน พัฒนาหลักสูตรห้องถันและสื่อการเรียนการสอน บริหารให้คุณภาพ (Quality Management) โดยมุ่งเน้น ผลผลิต (นักเรียน) ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยความคุณคุณภาพและประเมินตนเองในทุก ๆ กิจกรรมของกระบวนการบริหารและกระบวนการ การเรียนการสอน โดยใช้วงจรควบคุณคุณภาพ (Quality Control Circle) PDCA ของเดنمิ่ง ต้องให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม (Total Participation) เพื่อให้พลังที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของ ทุกคนในองค์กร ร่วมกันพัฒนา ให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และความต้องการที่ เปิดเผยแเปล่ง มีการทำงานเป็นทีมในทุกระดับ เน้นให้ทุกคนมีอำนาจตัดสินใจซึ่งจะส่งผลให้ ปรับปรุงและสร้างขวัญกำลังใจและเจตคติที่ดี พัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน ระดม ความร่วมมือจากชุมชนและเอกชน

1.3 การตรวจสอบคุณภาพ หรือการทบทวนคุณภาพภายใน (Internal Audit or Internal School Review) โดยโรงเรียนทบทวนคุณภาพภายในด้านคุณภาพโรงเรียน และคุณภาพการสอนทุกปี และปรับปรุงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

1.4 การประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality Assessment) โรงเรียนควร กำหนดให้มีการประเมินความก้าวหน้า และประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนในทุก ๆ แผนงาน แล้วนำผลมาพัฒนาปรับปรุงเป็นแผนปฏิบัติในปีต่อไป ซึ่งสรุปความสัมพันธ์ของการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ดังภาพที่ 2 ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มาธิว มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 6-10)

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารจัดการ การศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา โดยการควบคุมคุณภาพ การศึกษา การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพการศึกษา และเป็นการงานปกติของสถานศึกษาที่ได้รับการคุ้มครอง จัดระบบให้ทุกคน ได้มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ โดยครุและผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคลากรในจะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยไม่หยุด โดยเริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจนเหมาะสม วางแผนพัฒนาคุณภาพและดำเนินงานตามแผนอย่าง

ต่อเนื่อง รวมทั้งตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และรายงานผลอย่างสม่ำเสมอต่อผู้บริหาร สถานศึกษาต่อไป

1.5 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา

ได้มีผู้กล่าวถึงหลักการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2542 : 3) การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันด้วยเหตุว่าหลักการของการประกัน คุณภาพการศึกษาเป็นเสมือนแม่นยำที่สำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และ

ผู้รับบริการ

3. ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กรบุคลากรในห้องเรียน
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับทุกขั้นตอน
5. การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบได้
6. การรายงานสู่สาธารณะและผู้เกี่ยวข้อง

จุนพล ทองใหม่ (2545 : 3) ได้เสนอหลักการในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยหลักการ 5 ประการ ได้แก่

1. การพัฒนางานทั้งระบบของสถานศึกษา โดยใช้ยุทธศาสตร์ด้านการบริหาร ทั้งระบบตามโครงสร้าง WSA (Whole School Approach) คือ การดำเนินงานเพื่อพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความคาดหวังตามเป้าหมาย โดยนำเสนองานอย่างครอบคลุม ในทุกเชิงที่ประกอบของสถานศึกษาทุกขั้นตอนของหน่วยงาน และอาศัยความมีส่วนร่วมของ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. การสนับสนุนการมีส่วนร่วม ปรับรูปแบบการดำเนินการของโรงเรียน โดยสถานศึกษาเป็นฐาน (School Base Management : SBM) เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคชุมชน และส่วนบุคคลสังคมต่างๆ เข้ามาร่วม กันสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพของบ้านเมือง และ ความต้องการของท้องถิ่น เป็นการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้อิ่มเอมศักยภาพ

3. การส่งเสริมงานวิชาการ ผู้พัฒนางานค้านวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จนมีผลงานปรากฏทำให้เกิดผลต่อผู้เรียนทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. การนิ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตันเอง ได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีการประเมินผลตามสภาพจริง

5. การยกระดับมาตรฐานการศึกษา โดยยึดหลักมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหลักในการกำหนดมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์

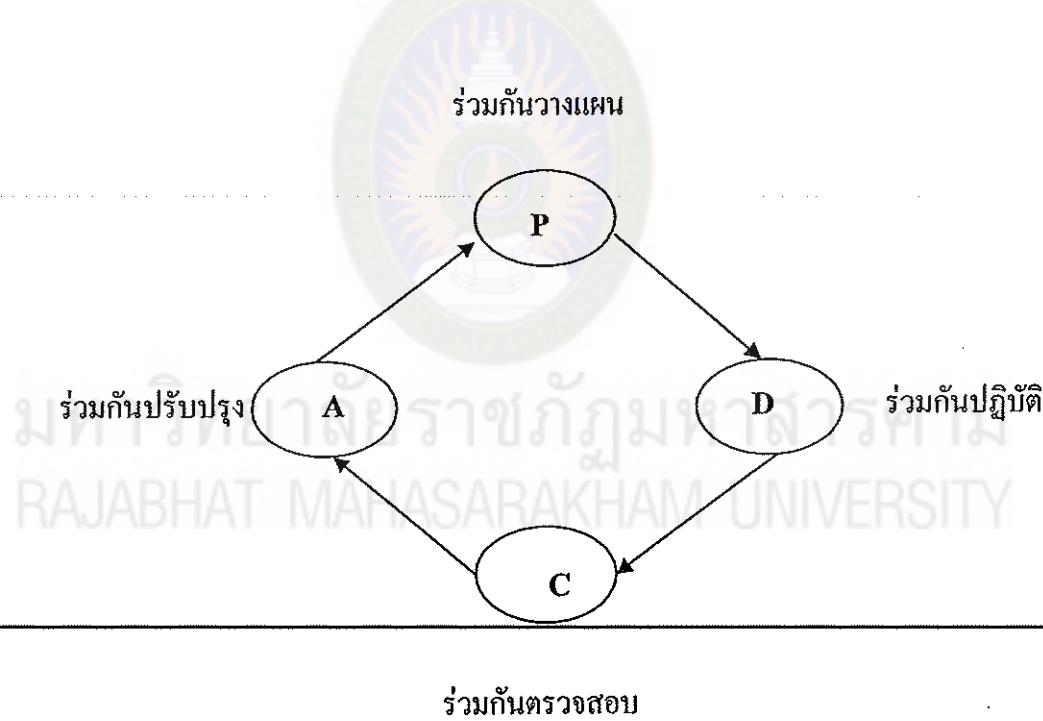
ประสิทธิ ดวงนา (2545 : 5) ได้กล่าวว่า หลักการของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาต้องดำเนินดึงหลักการปฏิรูป 3 ด้าน คือ ปฏิรูปกระบวนการสอนของครู โดยพัฒนาครูและบุคลากร ให้มีความสามารถในการจัดทำแผนการสอนและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย และการประเมินผลจากสภาพจริงปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด สร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะผู้นำ และผู้ตามที่ดี พัฒนาตนเองตามศักยภาพ และความสนใจ ปฏิรูปกระบวนการบริหาร จัดการ โรงเรียน โดยบริหารแบบใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมบริหารงาน ส่งเสริมให้ชุมชนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสัมผัติ เพย์เพร์ความรู้ให้เด็ก และจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ต้องเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาก่อนบุคลากรทุกฝ่าย โดยการจัดอบรมสัมมนา จัดทำเอกสาร เพย์เพร์ร่วมกับประเมินคนเอง เพื่อให้ทราบดึงสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใด แต่ตั้งกรรมการดำเนินงานเพื่อพิจารณาจุดเด่นบุคคลดีบ พัฒนาความรู้ความสามารถของคณะทำงานคณะดำเนินการวิเคราะห์บุคคลเด่นบุคคลด้อยแต่ละมาตรฐานที่รับผิดชอบและจัดทำรายงานการประเมินตนเองเสนอต้นสังกัด

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการประกันคุณภาพ คือ การสร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่นในผลการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมในการดำเนินการกำกับ ติดตามและตรวจสอบ จนนำไปสู่ความพึงพอใจในผลของการจัดการศึกษา

1.6 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดังนี้

ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวาระ PDCA ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมกันวางแผน ร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังเสนอในภาพที่ 3 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 10) ต่อไปนี้

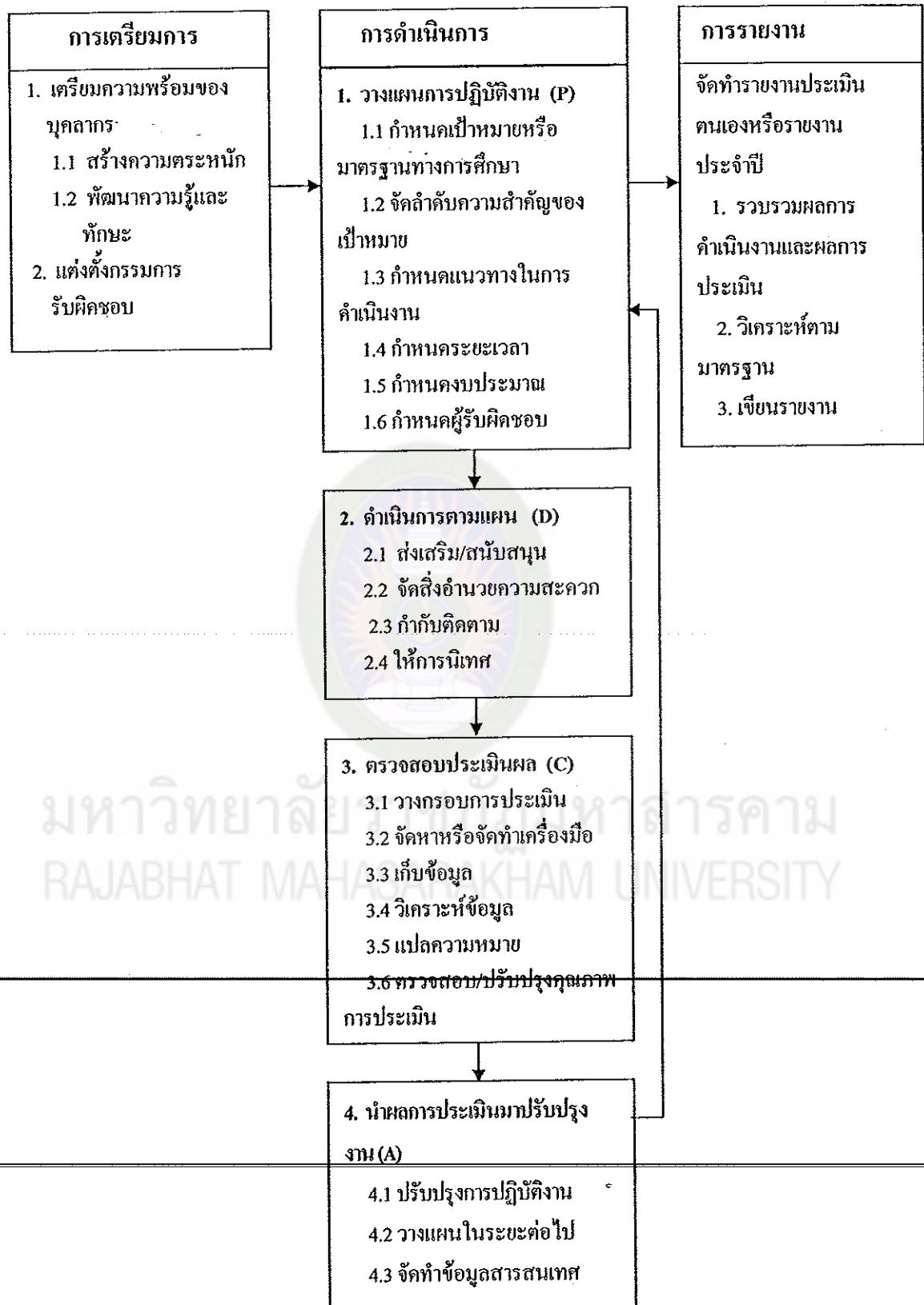
ภาพที่ 3 แสดงวงจร PDCA ของ Deming (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 10)

ในขั้นตอนของการดำเนินงานจำเป็นต้องช่วยกันวางแผน (Plan) ว่าจะต้องทำอย่างไร แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้มีบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด และพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีมตามวัชรคุณภาพ

การควบคุมคุณภาพ และการตรวจสอบคุณภาพ คือ กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารนี้เอง ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวงจรของ Deming กับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังภาพที่ 4 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 13) ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

1. การวางแผน (P) การวางแผนเป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ การวางแผนจึงต้องเริ่มต้นจากการกำหนด เป้าหมายที่แสดงถึงคุณลักษณะ หรือคุณภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาเป็นเบื้องต้นเสียก่อน เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือทิศทางสำหรับการปฏิบัติของสถานศึกษาต่อไปแห่ง (กรมวิชาการ.

2546 : 52)

สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จะต้องมีการจัดทำ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลง ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ชุมชนและหน่วยงานด้านสังกัด ภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3 – 5 ปี ดังภาพที่ 5 (สำนักงานคณะกรรมการการประดิษฐ์ศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 18) ต่อไปนี้

ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่าง ๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำ

ในการวางแผน ให้มีการกำหนดขั้นตอนการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้

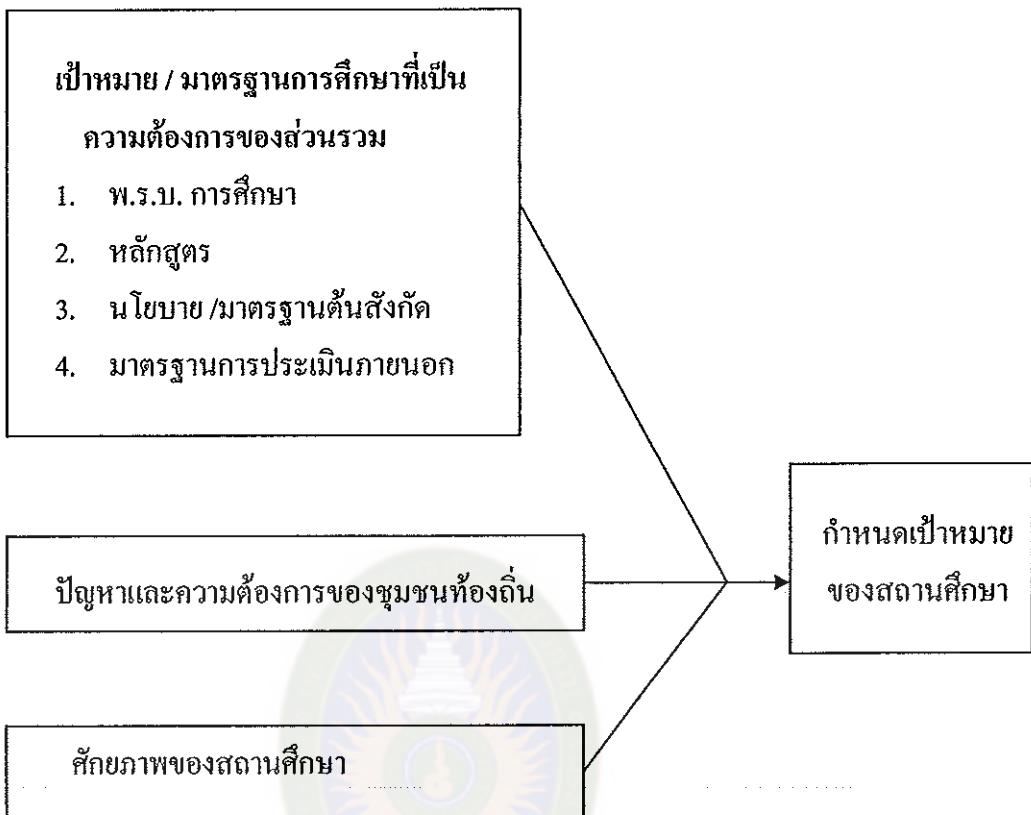
1.1 การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนที่ดีควรเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย ที่แสดงถึงคุณลักษณะ หรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจน ในธรรมนูญสถานศึกษา และนำมาจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการ ในการกำหนดเป้าหมาย ควรศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวางแผน ข้อมูลต่าง ๆ ที่ควรศึกษาวิเคราะห์ ได้แก่

1.1.1 เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา หลักที่เป็นความต้องการของ การมีส่วนร่วมของสังคมและประเทศชาติ ได้แก่ ความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัด การศึกษาของไทย ตามกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรมาตรฐาน การศึกษาของเด็กและเยาวชน การศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้รับความเห็นชอบจากวัฒนธรรมแล้ว

1.1.2 สภาพเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นและชุมชน ทั้งในด้าน สภาพทั่วไป ปัญหาความต้องการ และแนวโน้มการพัฒนาซึ่งจะเป็นเป้าหมายหรือมาตรฐาน เกี่ยวกับสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับบทบาทของชุมชน เช่น สถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนชาวจีน ธุรกิจการค้า อาจกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานเฉพาะที่เกี่ยวกับ ความรู้ทางภาษาจีนและ ทักษะทางธุรกิจ สถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนเกษตรกรรมก็กำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับความรู้ และ ทักษะทางการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

1.1.3 ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ที่แสดงสภาพของ สถานศึกษาตามความเป็นจริง ได้แก่ สถิติข้อมูลพื้นฐานที่แสดงภาพทั่วไป ศักยภาพหรือ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายจำเป็นต้องวิเคราะห์ สร้างรายหัวข้อมูล ก่อนเป้าหมาย ดังภาพที่ 6 (สำนักงานคณะกรรมการการประดิษฐ์ศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 22) ต่อไปนี้

ภาคที่ 6 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

1.2 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย จะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป้าหมายใดสำคัญมากน้อยกว่ากัน เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากรและช่วงระยะเวลาที่ดำเนินการ ในการพัฒนาเป้าหมายนั้น ๆ ให้เหมาะสม อาจมุ่ง ดำเนินการเป้าหมายหลักก่อน แต่เป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเป้าหมายอื่นพร้อมกันไปด้วย

1.3 การจัดอันดับความสำคัญอาจทำได้โดยตั้งประเด็นเพื่อพิจารณา เช่น พิจารณาจากความต้องการของส่วนรวมระดับประเทศ ความจำเป็นเร่งด่วน ความต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษา และศักยภาพของสถานศึกษาในการพัฒนาเป้าหมายนั้น แล้วให้ค่า น้ำหนักเป็นคะแนนคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแต่ละประเด็นเปรียบเทียบ และปรับอันดับ ความสำคัญเป้าหมายที่จัดอยู่ต้องพัฒนามาก ไม่เป็นเป้าหมายที่มีความสำคัญมากกว่าได้

การกำหนดแนวทางการดำเนินการ คือ การนำเป้าหมาย ที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนวนธรรมมาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจน การคิดโครงการหรือกิจกรรมนั้นนี้ ไม่จำเป็นต้องคิดโครงการให้ได้จำนวนมาก หรือไม่จำเป็นว่าทุกเป้าหมายจะต้องมีโครงการเฉพาะของเป้าหมายนั้น หากสามารถคิดโครงการที่ทำบรรลุเป้าหมายที่ต้องการนั้นสำเร็จ และอื้อต่อการพัฒนาเป้าหมายอื่นก่ออาชญากรรม การนั้น โดยจัดกิจกรรมในโครงการนั้นเพิ่ม เป็นการทำงานแบบบูรณาการ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก และยังทำให้สามารถรวมคนและทรัพยากร เพื่อมุ่งดำเนินการในเรื่องที่สำคัญและเป็นประจำ อย่างน้อยย่างเต็มที่ดีกว่ากระจายคน และทรัพยากรไปทำโครงการเล็กๆ น้อยๆ มากมาย

1.4 การกำหนดระยะเวลา ในการทำงานควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในแผนด้วย การกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่างานใดควรจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร และเป็นประจำอย่างนักผู้ดูแลตามงานว่ามีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

1.5 การกำหนดคงประมาณ ควรคิดคงประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้ออุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ตามแผนอย่างรอบคอบและให้ประযุชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด คำนึงถึงความพอดีของและความสมหวังระหว่างราบรื่น - รายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ แต่ละขั้นตอนหรือในกิจกรรมและ โครงการต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ในแผนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของใครบ้าง

2. การปฏิบัติตามแผน (DO)

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรที่ร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควร

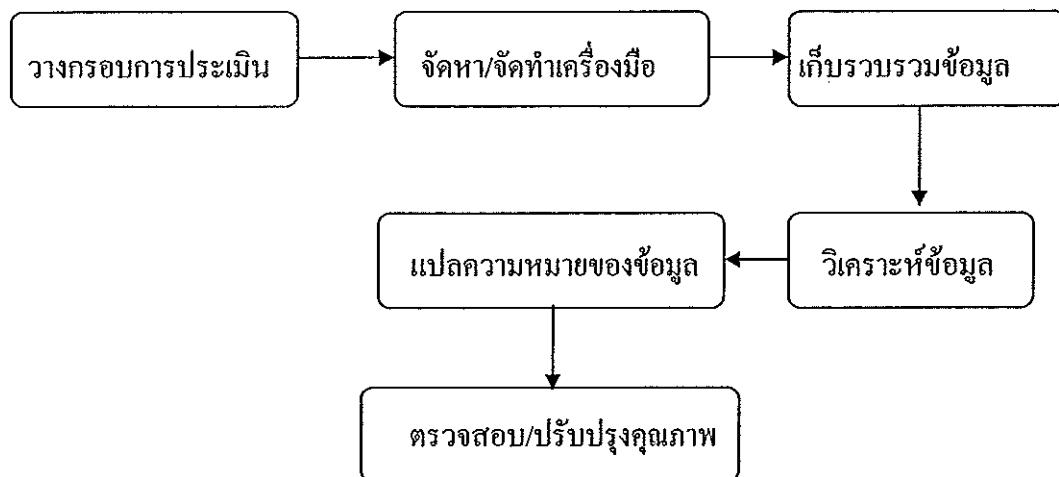
จะส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนิเทศ กำกับติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล และรายกลุ่ม เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

ในระหว่างการปฏิบัติงานผู้บริหารต้องกำกับติดตามว่าเป็นไปตาม เป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ หากมีปัญหาต้องให้การนิเทศ เพื่อปรับปรุงแก้ไข การ กำกับติดตามมีหลายวิธี ที่เหมาะสม ได้แก่ การสอบถามเป็นรายบุคคล จัดประชุมกลุ่ม ให้ รายงานความก้าวหน้า เป็นต้น

3. การตรวจสอบประเมินผล (Check)

การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะ ทำให้ได้ข้อมูลข้อกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่า บรรลุเป้าหมายที่ กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ระหว่างนักถึงความสำคัญของการ ประเมินผล ไม่กล่าวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเองซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อ การพัฒนาไม่ใช่การตัดสินถูก ผิด ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการควร มีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปไปในทิศทางที่จะ นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดหรือไม่ เพียงใด เมื่อถึง ภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาก็จะต้องมีการประเมินสรุปรวมเพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

ในแนวคิดของการประเมินที่ใช้ในโรงเรียนเป็นฐาน (School Base Evaluation) มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางแผนการประเมิน การจัดทำ/ จัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย และการ ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ดังภาพที่ 7 (สำนักงานคณะกรรมการการ ประเมินศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 30) ต่อไปนี้

ภาพที่ 7 กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายใน

รายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การวางแผนการประเมินคณะกรรมการตรวจสอบร่วมกันกับ

ผู้เกี่ยวข้อง ในการวางแผนการประเมินเพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่าจะประเมินอะไร ให้เป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบในการประเมินเป็นอย่างไร ดังตัวอย่างที่นำเสนอ

แบบฟอร์มกำหนดกรอบการประเมิน

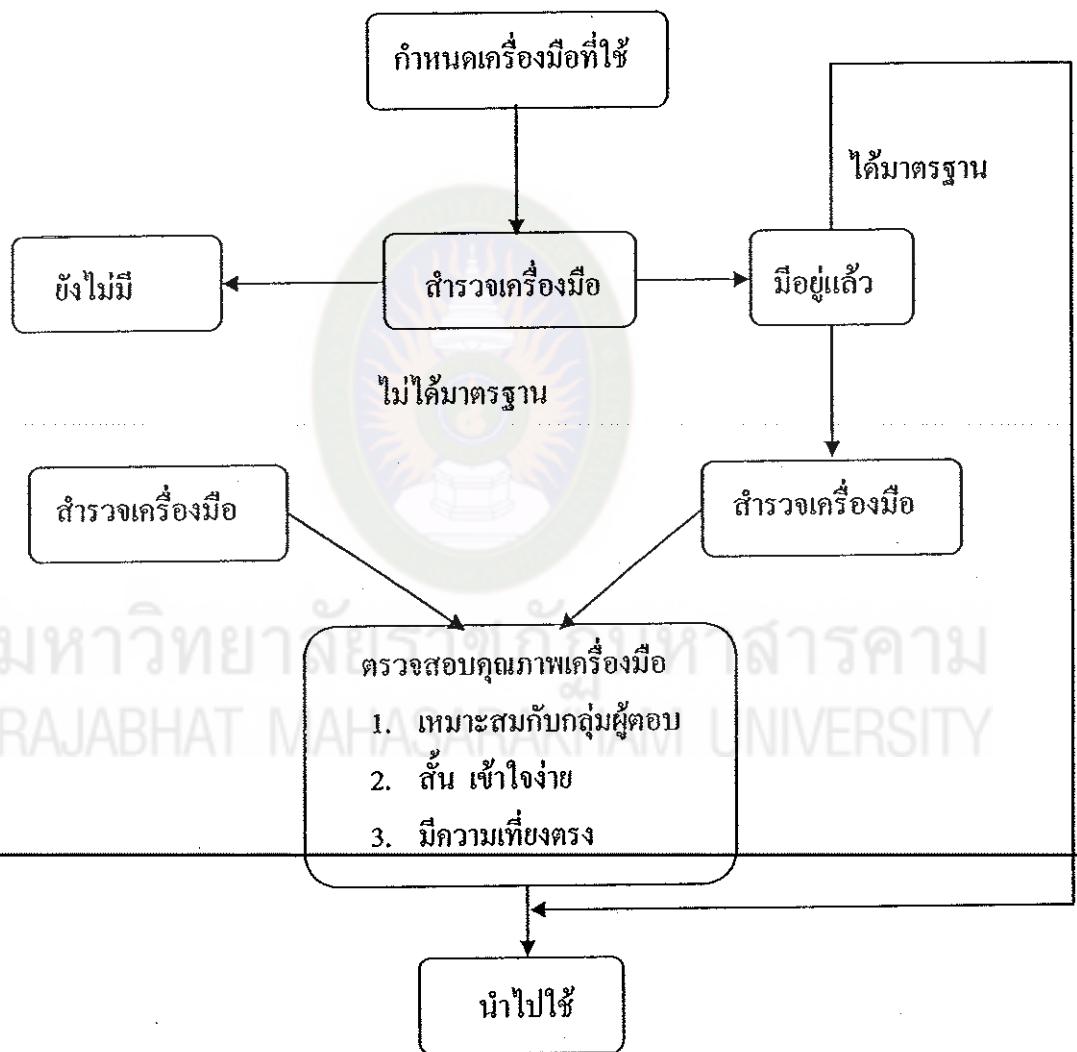
เป้าหมาย/ มาตรฐาน	ตัว บ่งชี้	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน	ช่วงเวลาที่ ประเมิน	ผู้รับผิดชอบ ประเมิน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 31)

กรอบการประเมินควรจะต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือ
มาตรฐานการศึกษาที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดร่วมกับผู้ประเมิน
อะไร เรื่องใด มีอะไร เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ตัวบ่งชี้นั้นจะต้องใช้ข้อมูลอะไร แล้วสำรวจดูว่า
สถานศึกษามีข้อมูลนั้นแล้วหรือยัง เช่น ข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูง ลักษณะบุคคล ใหม่ จะใช้
เครื่องมือชนิดใด จะเก็บข้อมูลจากใคร จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การ

ประเมินช่วงเวลา และผู้รับผิดชอบ เพื่อสะท้อนในการกำกับ ติดตาม ของคณะกรรมการและผู้บริหาร

3.2 การจัดทำ/จัดทำเครื่องมือ คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า จะใช้เครื่องมือชนิดใด โดยมีข้อตอนในภาพที่ 8 (สำนักงานคณะกรรมการการประดิษฐศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 32) ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 8 การจัดทำ/จัดทำเครื่องมือ

การประเมินผลภายนอกใช้เครื่องมือได้หลากหลาย การกำหนด
เครื่องมือที่จะใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวม่งชีที่จะวัด เช่น ถ้าวัดความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ก็อาจใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นหลักและใช้เครื่องมือ^{อื่น ๆ} ประกอบ เช่น ผลงาน นักเรียน การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ ถ้าวัดความคิดเห็น
ความรู้สึก เจตคติ คุณธรรม อาจใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม โดยจัดทำเป็นแบบ
บันทึกไว้

นอกจากนี้ ผลงานนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรียงความ
ภาพวาด ตลอดจนการแสดงออก การโต้ตอบ พฤติกรรมของเด็ก สิ่งเหล่านี้จะช้อนให้เห็น
ความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี ควรใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อ<sup>การประเมิน โดยใช้เครื่องที่สำคัญ คือครุภัณฑ์สอน เพราะอยู่ใกล้ชิดและจัดกิจกรรมการเรียนให้
ผู้เรียน ดังนั้นครุภัณฑ์เครื่องมือ เช่น แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อช่วยในการสังเกต
หรือประเด็นหลักในการวิเคราะห์ผลงานหรือพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อช่วยในการสังเกตและ
การวิเคราะห์</sup>

**3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล อาจพิจารณาจาก
ประเด็นและแนวทางการเก็บข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล	1. ใช้ข้อมูลที่สถานศึกษามีอยู่แล้ว 2. เก็บข้อมูลใหม่ (ถ้ายังไม่มีข้อมูลที่ต้องการ) 3. เก็บจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ 4. เก็บตามเวลาที่สอดคล้องกับการทำงานปกติ
2. ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล	5. ข้อมูลที่เก็บได้ตลอดเวลา เช่น พฤติกรรมของผู้เรียน 6. ข้อมูลที่เก็บเป็นระยะ ๆ เช่น น้ำหนักส่วนสูงเก็บ ภาคเรียนละครึ่งหรือสามไตรมาส และรายได้ของผู้ปกครอง 7. ในช่วงเวลาเดียวกัน ไม่ควรรวมเก็บข้อมูลทุกอย่าง พร้อมกันจำนวนมาก
3. ความครอบคลุมของกลุ่มเป้าหมาย	8. ข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงเป็นรายบุคคล 9. ข้อมูลภาพรวมของสถานศึกษา หรือข้อมูลจาก ผู้ปกครองชุมชน เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 36)

การเก็บรวบรวมข้อมูล หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษา ไม่ควร
จัดเก็บใหม่ ให้นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาประมวลผล วิเคราะห์แล้วนำไปใช้ เช่น คะแนนวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานศึกษาควรวางแผน การจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงาน
ปกติให้มากที่สุด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง น้ำหนัก ส่วนสูงของ
นักเรียน ตั้งที่ไม่ควรกระทำคือ การระดมการเก็บข้อมูลทุกอย่าง ในช่วงเวลาเดียวกันจำนวน
มาก เพราะจะเป็นภาระของผู้เก็บและผู้ให้ข้อมูล ซึ่งต้องวางแผนอย่างต่อไปให้ชัดเจน
ถูกต้อง เชื่อถือได้ เก็บได้เร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ซึ่งจะยุ่งยากในมีแรก ๆ แต่ปัจจุบัน
จะสะดวกขึ้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษานั้น
ผู้รับผิดชอบควรร่วมกันพิจารณาการอบรมการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแท้จริงมีอะไรที่ไม่ควรวิเคราะห์ใน
ระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ควรเป็นผู้วิเคราะห์
วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด ดังตารางต่อไปนี้

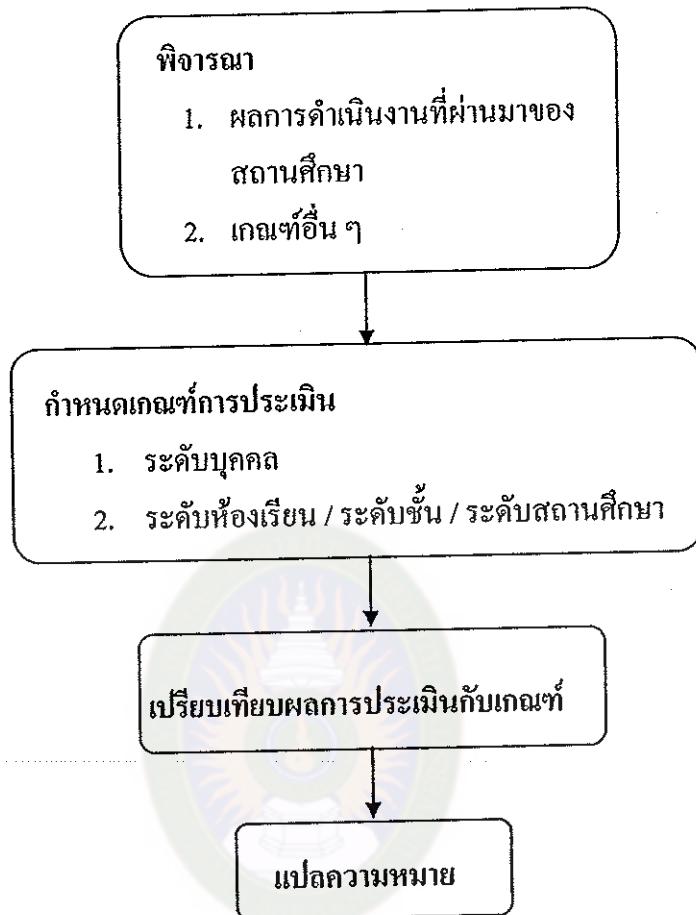
ตารางที่ 3 ตัวอย่างกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน

ระดับการวิเคราะห์	ผู้วิเคราะห์	ช่วงเวลาที่วิเคราะห์
รายบุคคล	ครูประจำวิชา / ครูประจำชั้น	ตลอดเวลา เพื่อปรับปรุงเป็นรายบุคคล
ระดับชั้น / กลุ่ม ประสบการณ์ / กลุ่มสาระ	หัวหน้าระดับชั้น / หมวดวิชา นำผลการวิเคราะห์ของครูประจำชั้น / ครูประจำวิชา มาวิเคราะห์รวม	ภาคเรียนละครึ่งปีนอย่างน้อย หรือແล็วแต่จะกำหนด
ระดับภาพรวมของ สถานศึกษา	คณะกรรมการ / คณะทำงาน ที่รับผิดชอบ	ตามที่คณะกรรมการ / คณะทำงาน กำหนดอาจจะ ภาคเรียนละครึ่งหรือปีละครึ่ง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 38)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนจะเป็นผู้รับผิดชอบ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การตรวจวิเคราะห์ผลงาน หรือพฤติกรรม เพื่อจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนตลอดเวลา การวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนในภาพรวม ถือว่าเป็นการวิเคราะห์ระดับห้องเรียน ระดับวิชาการ ระดับสถานศึกษา ต้องศึกษาด้วยตนเองของข้อมูลเพื่อหาวิธีที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว

3.5 การแปลความหมาย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูล โดยมีการเบริญเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังภาพที่ 9 (สังานคณะกรรมกาการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 43)
ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคที่ 9 ขั้นตอนการแปลความหมาย

ก่อนที่คณะกรรมการจะแปลความหมายของผลการประเมิน จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน ตามสภาพของสถานศึกษาด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถานศึกษา อาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่าสถานศึกษาสามารถทำได้ไปก่อนเพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน แล้วค่อย ๆ ปรับให้สูงขึ้น

3.6 การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมินเมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ก็จะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินว่า มีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใดซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบในระหว่างการนิเทศ

และประชุมร่วมกับคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและเชื่อถือได้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษา มี 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Action)

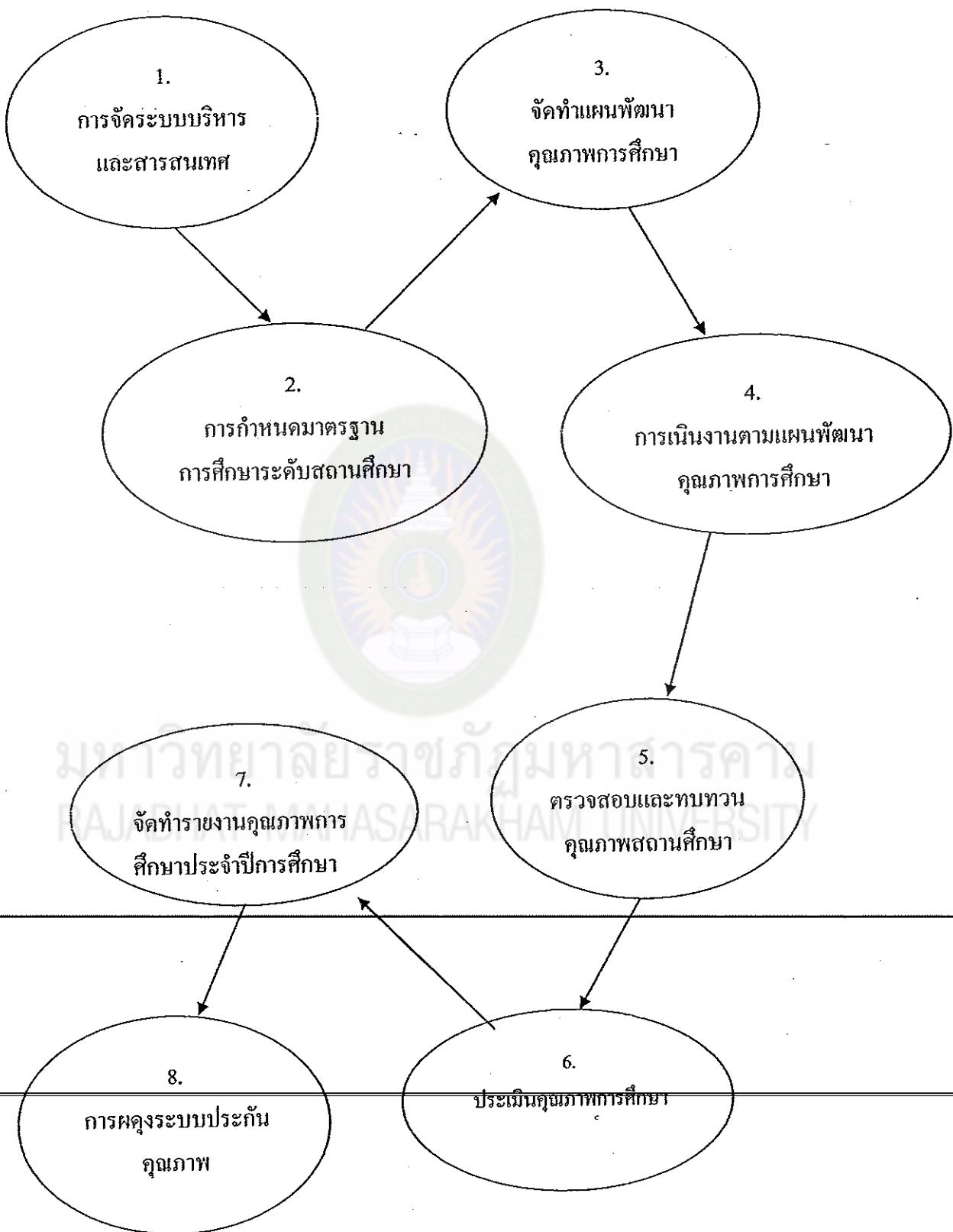
เมื่อบุคลากรแต่ละคนแต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาหัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลการตรวจสอบและประเมินไปใช้ เพื่อวางแผนในระยะต่อไป (กรมวิชาการ. 2546 : 53)

การเผยแพร่ผลการประเมิน อาจใช้วิธีจัดประชุมครุภายนในสถานศึกษา จัดอบรม หรือจัดทำรายงานผลการประเมินฉบับย่อแบบบุคลากร เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

1.7 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษา ร่วมนือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแล และสนับสนุนส่งเสริมจาก หน่วยงานต้นสังกัดเพื่อสร้างความมั่นใจที่ดีอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาชี้อมูลหลักฐานที่ ตรวจสอบได้และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้าน การศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ ดำเนินการศึกษาพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน พร้อมทั้งทดลองระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาร่วมกับเขต การศึกษา จังหวัด และสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด โดยผ่านการรับฟัง ความคิดเห็นจากผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการทุกสังกัดนำเสนอ คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา และคณะกรรมการคุณภาพวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาเห็นชอบแล้ว

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย และสำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ได้สรุปแนวดำเนินการตามระบบดังกล่าว ดังภาพที่ 10 (กรมวิชาการ. 2544 : 26-27)

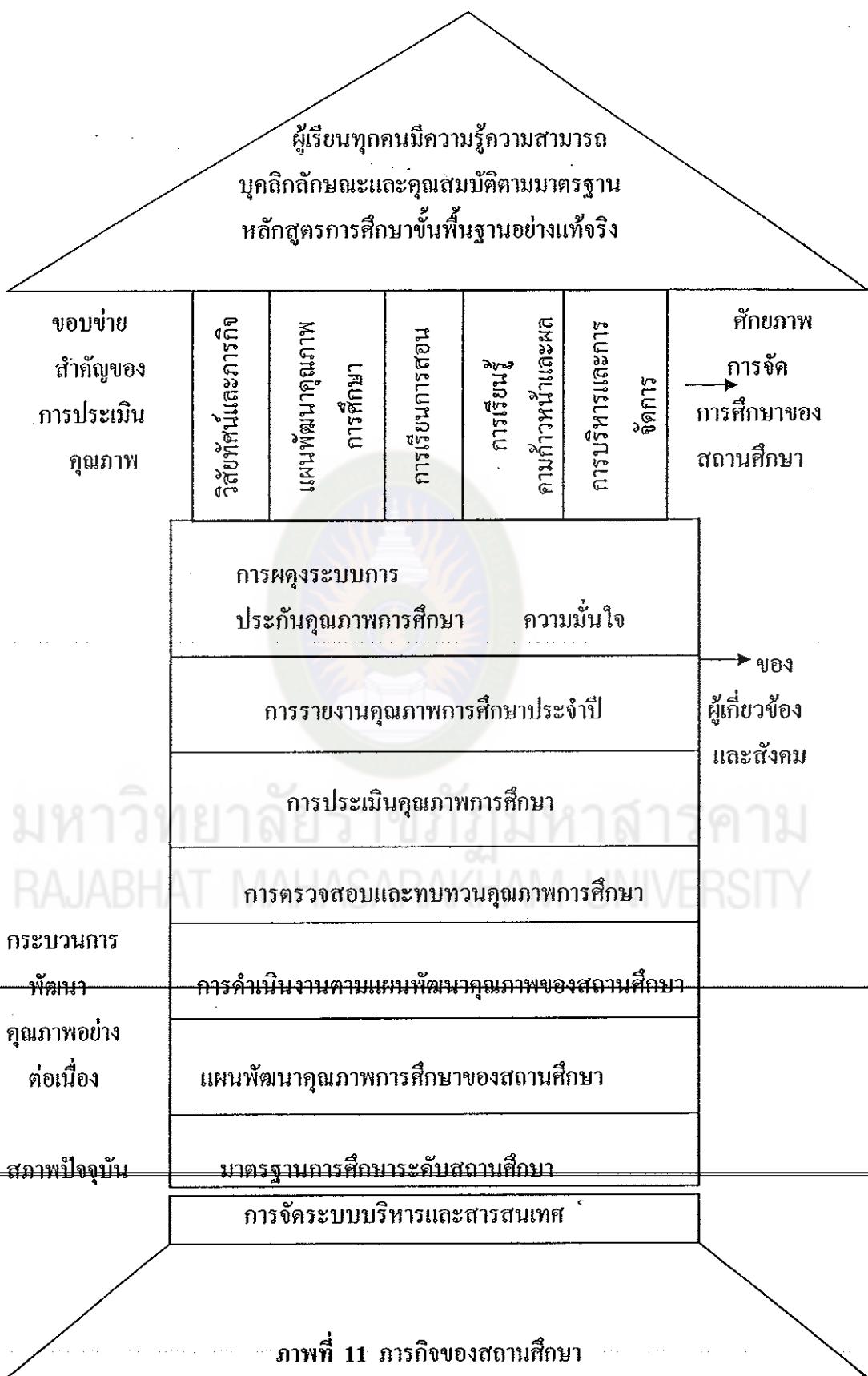

ภาพที่ 10 ระบบหลักเกณฑ์และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา (2546 : 36 – 39) การดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา พัฒนาสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการกิจเร่งด่วนของทุกกรม โดยมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจและมีการนิเทศแนะนำในเรื่องการประกันคุณภาพ และดำเนินการต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการจึงมอบให้กรมวิชาการรับผิดชอบ แผนงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแผนงานหลักของการปฏิรูปการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีภาระงานที่สำคัญคือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีการประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย ประกาศ ณ วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 โดยนายจรุญ ชูลาก ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ลงนามในประกาศไว้ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ภาระงานที่ เป็นกระบวนการที่เอื้อต่อการผลักดัน ให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ต้อง อาศัยความศรัทธา การประสานงาน ความร่วมมือ ของทุกคนในสถานศึกษา เป็นการกิจ ที่ท้าทายความเป็นผู้นำของผู้บุริหาร สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังภาพที่ 11 (กรมวิชาการ. 2545 : 14) ต่อไปนี้

1.7.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

กรมวิชาการ (2544 : 7-30) แนวทางการจัดระบบบริหารและสารสนเทศในสถานศึกษา ประกอบด้วยการเตรียมการและดำเนินการจัดทำระบบสารสนเทศ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 5 ด้าน คือ สารสนเทศพื้นฐาน สารสนเทศที่เกี่ยวกับผู้เรียน สารสนเทศเพื่อบริหาร วิชาการ สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และสารสนเทศเพื่อการรายงาน

1) ระบบสารสนเทศสถานศึกษาและสารสนเทศภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียน ให้รับคุณภาพ และจะพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์และการกิจที่จัดงานและ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใน การจัดทำวิสัยทัศน์และการกิจเพื่อจัดทำแผนดังกล่าว ต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของท้องถิ่น เช่น ที่ตั้งของ สถานศึกษา ความต้องการของชุมชน สภาพผู้เรียน จุดเด่นจุดด้อยในด้านต่างๆ ภาพรวมจุดยืน ของสถานศึกษาเพื่อนำมาประกอบการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐาน หลักสูตร และเมื่อสถานศึกษาดำเนินงานตามแผนแล้วจะต้องมีการตรวจสอบและทบทวนคุณ การศึกษาภายในของสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับกระบวนการ ดำเนินงานและผลของการดำเนินงานที่มุ่งเป้าหมายไปยังคุณลักษณะของผู้เรียนสารสนเทศจาก ผลของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจะนำไปสู่การวางแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไปเป็นวงจร เพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2) ความสำคัญของระบบสารสนเทศ สถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศที่ สมบูรณ์ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน เรียกใช้ได้สะดวกและตรงตามความต้อง จะช่วยให้สถานศึกษา สามารถดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บน ฐานของหลักวิชาการ หลักข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ มีขบวนการวิเคราะห์และ ประเมินผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักทรรکและความสมเหตุสมผล เพราะสารสนเทศทั้งหลายนี้ นอกจากจะใช้ในการวางแผนการดำเนินงานและประกอบการตัดสินใจแล้วยังนำไปสู่การ ตัดสินใจและการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในการดำเนินการต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

(1) ข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร เมื่อจาก ข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดด้อยขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้เห็นแนวทางของ

การพัฒนาองค์กร ได้เป็นอย่างดี จึงต้องพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศให้ถูกต้องครอบคลุม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(2) สารสนเทศที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาสถานศึกษา ควรพิจารณาจัดเก็บ ให้สอดคล้องกับลักษณะของมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด โดยทั่วไปนิยมพิจารณา ตามการวิเคราะห์เชิงระบบ ซึ่งมีอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านปัจจัย ด้านขบวนการ และด้าน ผลผลิต

(3) กระบวนการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ดำเนินการ โดยกำหนดความต้องการร่วมกันระหว่างบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง วางแผนการเก็บข้อมูล ข้อหาหรือสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและเก็บรักษาข้อมูลที่เก็บมาและ ต้องนำมาปรับปรุง พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

(4) การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน หน่วยงานจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ และองค์กรภายนอก

3) ระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเครื่องขึ้นนำไปใน การบริหารและดำเนินงานทางการศึกษาได้นั้น จะต้องมีคุณภาพทั้งในด้านความถูกต้อง เข้าถึง ได้ มีความเป็นปัจจุบันสามารถตอบสนองผู้ใช้ได้ทันเหตุการณ์ การสร้างระบบข้อมูลและ สารสนเทศให้มีคุณภาพจึงควรดำเนินถึงปัจจัยต่อไปนี้

- (1) มีการตรวจสอบความถูกต้อง (Verifiability)
- (2) มีความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy)
- (3) มีความสมบูรณ์และครอบคลุม (Comprehensiveness)
- (4) มีความชัดเจน (Clarity)
- (5) มีความเกี่ยวข้องตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ (Relevance)
- (6) มีความยืดหยุ่น (Flexibility)
- (7) ใช้ง่ายรวดเร็ว (Accessibility)
- (8) สามารถจัดระบบตั้งแต่การเตรียมข้อมูล การประมวลผลรายงานใน เวลาที่ทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness)

การสร้างข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพดังกล่าวข้างต้น จะนำไปสู่การมี สารสนเทศที่มีคุณภาพทั้งในด้านของความถูกต้องสมบูรณ์ ตรงกับความต้องการใช้ และทันต่อ การใช้งาน

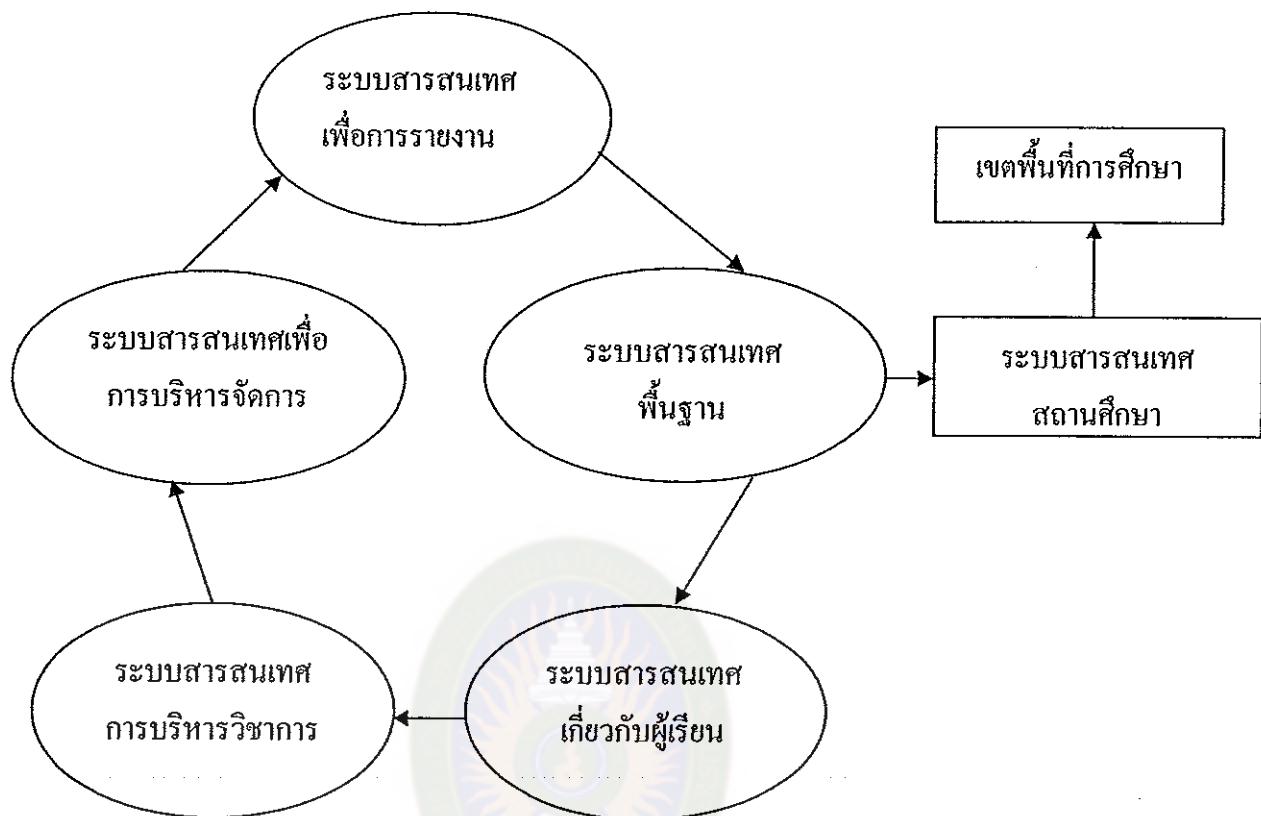
4) การจัดระบบสารสนเทศสามารถถ้าแบนกตานวิธีการดำเนินการ
ออกเป็น 3 ระบบ ซึ่งแต่ละระบบมีจุดเด่นและจุดด้อยสรุปได้ดังนี้

(1) ระบบทำด้วยมือ (Manual System) เป็นระบบที่เก็บข้อมูลโดยการใช้เอกสาร
ในรูปแบบต่างๆ ระบบนี้มีข้อดีคือ ค่าใช้จ่ายน้อย ส่วนข้อเสียคือ การเรียกใช้ไม่สะดวกและไม่
ทันการหากจัดระบบเพิ่มเอกสารไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

(2) ระบบกึ่งอัตโนมัติ (Semi-Automation) ระบบนี้ใช้มือทำส่วนหนึ่ง
และใช้เครื่องกลส่วนหนึ่ง กล่าวคือ ส่วนที่เป็นเอกสารต่างๆ ทำด้วยมือ และส่วนที่สร้างด้วย
สารสนเทศใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ระบบนี้มีข้อดีคือ ค่าใช้จ่ายไม่สูง การฝึกอบรมบุคลากร
ไม่มากนัก แต่มีข้อเสียคือ ตัวรูปแบบเอกสารไม่เหมาะสม การปฏิบัติงานไม่เหมาะสม การ
ดำเนินงานล่าช้าหากข้อมูลของจากเอกสารผิดพลาด ระบบนี้ทำได้ดีก็ต่อเมื่อส่วนที่ทำด้วยมือ
สมบูรณ์แบบได้แก่ การกรอกข้อมูลครบถ้วนตรวจสอบอย่างดี

(3) ระบบอัตโนมัติ (Full-Automation) เป็นระบบที่ใช้เครื่อง
คอมพิวเตอร์ดำเนินงานระบบนี้ต้องมีการออกแบบให้เข้ากับลักษณะงาน เนื่องจากเครื่อง
คอมพิวเตอร์ที่สร้างมาจะมีลักษณะและขนาดของเครื่องแตกต่างกัน

การจัดทำสารสนเทศในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์สำหรับ
บุคลากรทุกคนในองค์กร มีข้อมูลประกอบพัฒนางาน สร้างทางเลือกใหม่ๆ ในการดำเนินงาน มี
ความจำเป็นที่ต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนตัดสินใจ กำหนดคุณภาพและทิศ
ทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสารสนเทศที่แสดงถึงผลการปฏิบัติงาน ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติ
สามารถตรวจสอบการทำงานของตนเอง ตลอดจนข้อพกพร่องที่เกิดขึ้นสามารถนำมารวบรวม
ปัญหาและนำมาปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น ระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 การจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา

จากภาพที่ 12 สรุปได้ว่าระบบสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา สภาพเศรษฐกิจ ประกอบด้วยข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับภาพรวมของสถานศึกษา สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความต้องการของชุมชน สภาพการบริหารและการจัดการตามโครงสร้างและภารกิจ

ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เป็นระบบสารสนเทศรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนทั้งหมดสารสนเทศส่วนนี้เกิดจากผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติงาน

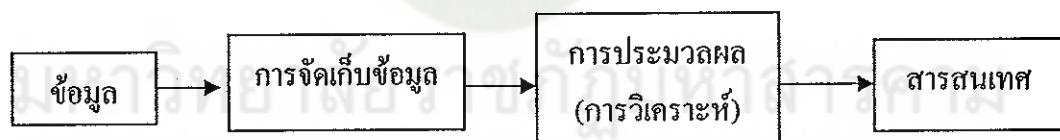
ระบบสารสนเทศการบริหารวิชาการ เป็นการจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การพัฒนากิจกรรมแนะแนวและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ สารสนเทศประเภทนี้ต้องมีการประเมินผลรวม มีการเปรียบเทียบข้อมูลอย่างถูกต้องและทันสมัย จึงมีความหมายต่อการจัดการและการบริหารงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ

ระบบสารสนเทศเพื่อการรายงาน สืบเนื่องจากการที่สถานศึกษาทุกแห่ง จะต้องรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมถึงรายงานผู้ปกครองชุมชนและสาธารณชนได้รับทราบ สารสนเทศส่วนนี้จึงเป็นการนำข้อมูลและสารสนเทศหั้ง 4 ส่วนที่กล่าวข้างต้นมาสรุปเป็นภาพรวมที่เห็นใจ่ายจะทัดตัวตามสภาพและผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นได้แก่คุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนคุณภาพด้านการบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

การนำสารสนเทศไปใช้ต้องประกอบด้วยข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน สารสนเทศด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ แต่จะต้องมีการสรุปผลและเบริรยนเพิ่มข้อมูลจากแหล่งอื่นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา หลักสำคัญในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศนี้ ไม่ว่าจะเพื่อการได้ตามยอนต้องประกอบด้วยการตัดสินใจทุกรั้ง ซึ่งหมายถึง ว่าการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องคำนึงอยู่เสมอว่าสารสนเทศจะต้องเที่ยงตรงเชื่อถือได้โดยเฉพาะผู้บริหารที่จะใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจวางแผน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา หรือเพื่อการตัดสินใจในระดับนโยบาย

5) องค์ประกอบของระบบสารสนเทศมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ดังภาพที่ 13 ต่อไปนี้

ภาพที่ 13 องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

จากภาพที่ 13 สรุปได้ว่าข้อมูลเป็นข้อเท็จจริงของสถานศึกษาและบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เป็นปัจจัยนำเข้าของระบบสารสนเทศ การจัดเก็บข้อมูลเป็นการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ หรือที่ได้มารับมีระบบ สะดวกต่อการนำมาประมวลผลหรือนำมาใช้ประโยชน์และสามารถแก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ง่าย การประมวลผลหรือการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล จัดกระทำข้อมูลเพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้ ซึ่งวิธีการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีอยู่

สารสนเทศเป็นข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์แล้วเป็นผลผลิตของระบบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ปัจจุบันในการจัดเก็บข้อมูลและการประมวลผลหรือการวิเคราะห์ข้อมูลมักมีการใช้เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือที่จะทำให้การดำเนินการดังกล่าวสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ทั้งนี้การประมวลผลอาจจัดทำไว้ในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพก็ได้

6) การเตรียมการจัดทำระบบสารสนเทศในสถานศึกษาความมีการเตรียมโครงการกำหนดผู้รับผิดชอบดูแลดูแลรายการหรือแหล่งข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้มีแนวทางดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำงาน ประกอบด้วยบุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาท่าน้ำที่รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล ประมวลผลข้อมูล ตลอดจนจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้สะดวกต่อการนำไปใช้

(2) กำหนดคุณภาพสูงในการใช้สารสนเทศ

7) การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศในกระบวนการจัดระบบสารสนเทศ โดยทั่วไปมีขั้นตอนดำเนินงานหลักๆ 5 ขั้นตอนดังนี้

(1) การรวบรวมข้อมูลมีการจำแนกข้อมูลเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

(1.1) แหล่งข้อมูลภูมิ (Primary sources) ข้อมูลที่ได้จากแหล่งนี้ได้จากแหล่งที่เกิดขึ้นโดยตรง เช่น การแสดงออกของนักเรียน พฤติกรรมของครู เป็นต้น

(1.2) แหล่งทุติยภูมิ (Secondary Sources) ข้อมูลที่ได้จากแหล่งนี้ได้จาก การที่ผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นเก็บรวบรวมไว้ก่อนแล้ว ส่วนใหญ่อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ เอกสารรายงาน หรือหลักฐานต่างๆ การใช้ข้อมูลประเภทนี้จะต้องระมัดระวัง เพราะอาจได้ข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน ด้วยที่ที่บันทึกไว้ในอดีต

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ นี้ จะต้องกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องกำหนดวิธีการจัดเก็บ สร้างเครื่องมือในการจัดเก็บให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และแหล่งข้อมูล เช่น แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสอนถาม แบบบันทึก เป็นต้น

(2) การตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวมมาให้ก่อนที่จะนำไปประมวลผล ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อน เนื่องจากในการจัดเก็บและการบันทึกข้อมูลอาจจะมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้เสมอ การตรวจสอบข้อมูลโดยทั่วไปจะทำใน 3 ลักษณะ คือ ความถูกต้องของข้อมูลความสมบูรณ์ของข้อมูล และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล

(3) การประมวลผลของข้อมูลเป็นการนำข้อมูลมาประมวลผลให้เป็นสาระสนเทศหรือเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ประโยชน์ ข้อมูลใดที่เป็นสารสนเทศอยู่แล้วก็นำมาจัดสู่ตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ ซึ่งการประมวลผลนั้นอาจเป็นการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การลงนับ รวมถึงการใช้สูตรทางคณิตศาสตร์ การคำนินการอาจใช้ตั้งแต่วิธีการง่าย ๆ ที่เรียกว่า ทำด้วยเครื่องมือเล็ก ๆ มากว่า จนถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่คือ คอมพิวเตอร์ก็ได้

(4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือจัดทำงานเป็นสารสนเทศที่มีความหมายชัดเจน มีความกะทัดรัด ตรงต่อความต้องการและสะควรต่อการนำไปใช้ อาจนำเสนอสู่ผู้ใช้ในรูปของตาราง แผนภาพ กราฟ หรือการบรรยาย ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสารสนเทศนั้นๆ

(5) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เป็นการจัดเก็บทั้งส่วนที่เป็นข้อมูล และส่วนที่เป็นสารสนเทศไว้ในสื่อต่างๆ อย่างเป็นระบบสะควรต่อการค้นหาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ การจัดเก็บอาจเป็นแฟ้มเอกสารหรือแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ตามศักยภาพของสถานศึกษา แต่ต้องคำนึงถึงระบบของการค้นหาให้สะควรต่อการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การนำข้อมูลไปประมวลผลใหม่รวมทั้งการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ

สถานศึกษาทุกแห่งมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ครุ นักเรียน และชุมชน อยู่แล้ว ควรได้นำมาวิเคราะห์และแปลผลให้มีความหมายโดยอาจเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ต้นสังกัดกำหนดก็ได้ เพื่อนำมาใช้ตัดสินใจกำหนดคุณภาพทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ใช้รูปแบบที่อ่านเข้าใจง่ายและรวดเร็วในการจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทุกด้านของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ เช่น เวลา มาเรียนของนักเรียน คุณภาพและปริมาณของครุ สื่อ การเรียน การสอน อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีต่าง ๆ ประสิทธิภาพของหลักสูตร โครงการและบริการที่จัดให้ผู้เรียน การมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครองและชุมชน และที่สำคัญคือผลสัมฤทธิ์และความประพฤติของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : <http://www.st.ac.th/quality/article>)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2551 : 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศด้วยการจัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการให้อี๊ดต่อการดำเนินงาน

ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ
กำหนดแนวทางให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ทบทวน
และรายงานคุณภาพการศึกษาและจัดให้มีข้อมูลที่เพียงพอในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ การกิจและแผนพัฒนา

สรุปได้ว่า การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง การบริหารจัดการคุณภาพ
สถานศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร
ด้านการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการสร้าง
เครือข่ายการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แล้ว
นำมากประเมินผลข้อมูล ให้อยู่ในรูปสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกต่อการนำไป
ตัดสินเชิงนโยบาย สามารถตรวจสอบได้

1.7.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

กรมวิชาการ (2545 : 13) กระบวนการผลิตหรือการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษา
มีภาระงานมากนัก ภาระงานสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ การพัฒนาระบบการจัดการ
และการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ ดังภาพที่ 14 ต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 14 รูปแบบการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

กรรมวิชาการ (2545 - 64) การจัดการศึกษาคือ การผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจึงต้องดำเนินงานเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาในด้านกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามมาตรฐานหลักสูตร ดังนี้

1. แผนและเป้าหมายการเรียนรู้

- 1.1 การใช้แผนการสอน โดยยึดหลักสูตร
- 1.2 การบูรณาการวิชาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2. การจัดการเรียนรู้

2.2 การจัดการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องความต้องการของ

ผู้เรียน ทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะ

2.3 การใช้เวลาอย่างเต็มที่

2.4 การจัดการสอนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ง่าย

2.5 การตั้งกฎและมาตรฐานที่ควรปฏิบัติในชั้นเรียนและดำเนินตาม

กฎอย่างสม่ำเสมอ และยุติธรรม

3. การสอน

3.1 การแนะนำบทเรียนด้วยความระมัดระวัง

3.2 การจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน และเน้นประเด็นชัดเจน

3.3 การใช้ข้อมูลย้อนกลับเป็นตัวการวัดการเรียนของผู้เรียน เพื่อส่งเสริม

ให้เกิดการเรียนรู้

3.4 การสอนเสริมให้ผู้เรียนทุกคน ได้เรียนรู้และใช้วัสดุอุปกรณ์

ในการเรียนรู้ได้

3.5 การใช้เทคนิคการตั้งคำถาม

3.6 การบูรณาการทักษะในการทำงานกับการสอนเนื้อหาต่าง ๆ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน

4.1 ครูคาดหวังการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงสุด

4.2 การสนับสนุน ส่งเสริมให้กำลังใจเพื่อนำไปสู่ความเป็นผลลัพธ์

4.3 ความสัมพันธ์กับผู้เรียนในทางที่เป็นบวก

5. ความเสมอภาค

5.1 คุณลักษณะที่ต้องการความช่วยเหลือมากเป็นพิเศษ

5.2 การสนับสนุนให้มีความยืดหยุ่นทางสังคมและวิชาการสำหรับผู้เรียนที่

มีปัญหา

5.3 การสนับสนุนให้ความห่วงใย เทื่องไก่ผู้เรียนที่มีความแตกต่างทาง

สังคมและวัฒนธรรม

6. การประเมินผล

6.1 การติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

6.2 ใช้การประเมินที่หลากหลายและการทดสอบ

ภาพที่ 15 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความจำเป็นและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ กำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมายของการพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งเจน ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประชุมการณ์ การเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่าย (สุวิมล กาญจนะโภนล. 2551 : <http://www.kpp1.org/naiyana/october/09/61.>)

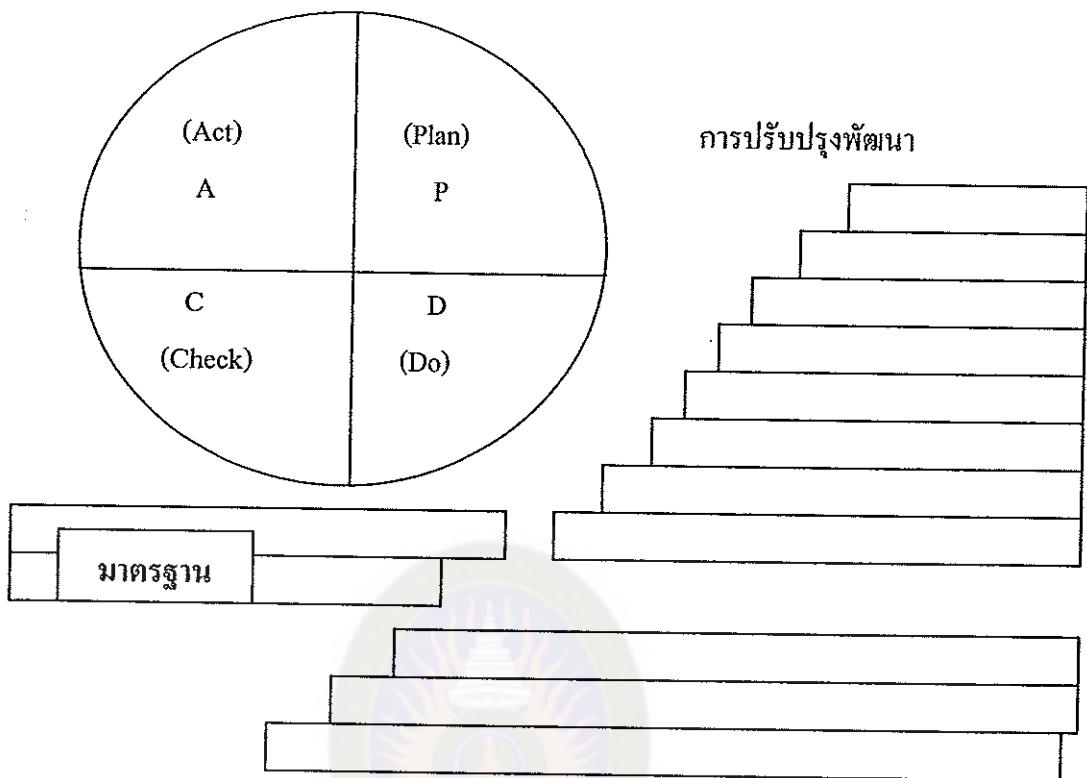
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2551 : 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ซัดเจน สมบูรณ์ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษา และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดดอย่างสอดรับกับวิสัยทัศน์ และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานข้อมูลของสถานศึกษา ประกอบด้วยเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติที่ซัดเจนสมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรม ตอบรับกับวิสัยทัศน์ มาตรฐานของหลักสูตรและตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น

1.7.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วงจรเดิมที่เป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งนิยมนำมาใช้ในการบริหารจัดการในการดำเนินงานที่แสดงการทำงานที่สมบูรณ์ เป็นระบบดังภาพที่ 16 (กรมวิชาการ. 2545 : 20)

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 16 วงจรการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากภาพที่ 16 กำหนดให้ P = แผน , D = การดำเนินงาน , C = การตรวจสอบผล และ A = การปฏิบัติการวางแผนใหม่ ในกระบวนการโดยใช้วงจร PDCA (Plan – Do – Check – Action) เริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย หรือมาตรฐานของสถานศึกษา แล้วดำเนินการตามแผน (D) ในขณะที่ดำเนินการก็ดำเนินการตรวจสอบ (C) ว่าการดำเนินการไปได้ดีนั้น นำไปสู่เป้าหมายหรือไม่เพียงใด แล้วนำผลการตรวจสอบนั้นมาใช้แก้ไขปรับปรุง (A) แล้ววางแผนให้การดำเนินงานในข้อต่อไปดีขึ้น และการดำเนินการดังกล่าวจะต้องให้เป็นวงจรตลอดเวลา

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาก็โดยปกติสถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีอยู่แล้วครับ ได้ร่วมมือกับทุกฝ่าย วิเคราะห์ข้อมูลจากสารสนเทศของสถานศึกษาและศักยภาพของสถานศึกษาในทุกด้าน ใช้บทเรียนจากชุดเด่นๆ ด้วยที่ผ่านมา กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมาย การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ชัดเจน โดยพยายามใช้ศักยภาพของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า

ประยัด แต่มีประสิทธิภาพแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานี้เป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนำไปสู่การประกันคุณภาพภายในและรองรับการประกันคุณภาพภายนอกต้องเริ่มประเมินจากแผนที่ดีใช้ข้อมูลทักษะภาพสถานศึกษาอย่างเต็มที่แล้ว และประเมินผลดำเนินงานตามแผน แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา จึงต้องเป็นแผนที่ทุกฝ่ายทุกคนควรมีส่วนร่วมด้านความเข้าใจร่วมกัน ให้ชัดเจน จัดทำไว้ให้ทุกคนเปิดอ่านได้บ่อย ๆ และทุกฝ่ายทุกหน่วยงานตามโครงสร้างบริหารจัดการ สามารถนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี ของแต่ละหน่วยต่อไปได้อย่างสอดคล้องกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <http://www.st.ac.th/quality/article>)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2551 : 2) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตามแผนที่จัดทำอย่างเป็นระบบ ตามโครงสร้างและปฏิทินที่กำหนด โดยบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมอย่างสอดรับวิสัยทัศน์ มาตรฐานของหลักสูตร และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามทุกขั้นตอน

1.7.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นเป้าหมาย จุดเน้น และทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 9)

1. เพื่อให้สถานศึกษามารถติดตาม รวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าของ การดำเนินงานและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อรวบรวมการจัดระบบสารสนเทศและนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
3. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาและเป็นที่ยอมรับ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. เพื่อเตรียมความพร้อมในการตรวจสอบจากภายนอก ในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดสาระสำคัญของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์และการกิจข้องสถานศึกษา วิสัยทัศน์และสภาพที่พึงประดูณาในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของความจริง บ่งบอกการกิจข้องสถานศึกษา วิสัยทัศน์ที่ดี ต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทุกฝ่ายเป็นความต้องการของห้องเรียน

4.2 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นแผนที่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันจัดทำอย่างมีระบบ มีความชัดเจนถูกต้องสอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษามีแนวทางกำกับคิดตามและประเมินผลอย่างชัดเจน การตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่แล้ว เสนอแนวทางเพื่อนำแผนไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพอย่างแท้จริง รวมทั้ง จัดทำเอกสารเผยแพร่ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปปฏิบัติ

4.3 การเรียนการสอน เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นคุณภาพการเรียนรู้ตามมาตรฐานผู้เรียนของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ครุอุกเบนการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ เรียนรู้จากการปฏิบัติตัวยดนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการพัฒนาหลักสูตร สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ และวิธีการการสอน กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการตอบสนองของผู้เรียน ได้อย่างเหมาะสม

4.4 การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นผลของกระบวนการที่เกิดจากการดำเนินงานตรวจสอบ และทบทวนภายในสถานศึกษา มีการวัดผลที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรผลงานของผู้เรียน ระบบการประเมินผล และการสนับสนุนการเรียนรู้

4.5 การบริหารและการจัดการ เป็นการนำทรัพยากรและวิธีการมาดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีโครงสร้างชัดเจน มีระบบ มีมาตรฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มุ่งเน้นที่ผลผลิตคุณภาพ สร้างคุณค่าแก่บุคคล การเรียนรู้เป็นศูนย์กลางของระบบการศึกษาให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง บุคลากร ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาและสังคม โดยส่วนรวม ใน การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาที่จะเกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง มีกระบวนการดำเนินการดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 10)

4.5.1 การวางแผนการดำเนินงานตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการซึ่งแจงแนวทางการดำเนินการ วิธีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนรู้และเข้าใจ ซึ่งแจงวัตถุประสงค์และขอบข่าย สาระสำคัญของการตรวจสอบและทบทวนร่วมกัน วางแผนกำหนดการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในของทุกคนและภาพรวม

4.5.2 วิธีดำเนินงาน ครุฑุกคนดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในตามภาระงานและกิจกรรมของตนเอง ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเสนอคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพเพื่อสรุปเป็นข้อมูลเสนอผู้บริหารต่อไป

4.5.3 การสรุปผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการสรุปการดำเนินงานเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เสนอแนะว่าควรปรับปรุงและพัฒนาอย่างไร

4.5.4 การรายงานข้อมูล ระยะเวลาและวันที่ทำการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาในหัวข้อ ข้อมูลและวัตถุประสงค์ วิธีการ /มาตรฐานที่ใช้ ตรวจสอบ สิ่งที่กระทำได้สำเร็จน่าพอใจ และสิ่งที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง รวมทั้ง ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและเรื่องที่ต้องแก้ไข

4.5.5 การปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และการแก้ไขปรับปรุง เป็นกระบวนการที่กระทำได้สำเร็jn่าพอใจ และสิ่งที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง มีการจัดทำบันทึก ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาสิ่งที่ดีให้ดียิ่งขึ้น และแก้ไขในสิ่งที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง มีการกำหนดเวลาในการปรับปรุง เมื่อแล้วเสร็จ เสนอผู้บริหารอีกครั้ง

การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานี้เป็นกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประเมินภายในต้องเริ่มต้นจากครูและบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาที่ต้องประเมินตนเองตาม แผนปฏิบัติงานของตนเอง โดยการบันทึกภาพความสำเร็จของงาน ปัญหาและการแก้ไข ไว้เป็นระยะ ๆ แต่ละหมวดวิชา หรือกลุ่ม ฝ่าย เป็นระยะๆ เช่นเดียวกับโดยกำหนดภาพ ความสำเร็จที่ต้องการ ไว้ให้ชัดเจน ประเมินจากผลการประเมินของทุกคนบันทึกไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อนำไปสู่การประเมินคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษาได้ และคณะกรรมการค้าน การประกันคุณภาพควรได้ประเมินภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาทั้งระบบของ สถานศึกษาเป็นระยะ ๆ เช่นกัน โดยใช้ผลการประเมินจากหมวด กลุ่ม ฝ่าย และการ สามัญชน พิจารณาผลงานที่มีหลักฐานรองรับอย่างถูกต้องตามที่กำหนด

กลุ่ม ฝ่าย สรุปเป็นภาพรวมของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งการทำเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นำไปสู่การตรวจสอบทบทวน จากหน่วยงานต้นสังกัด และเขตพื้นที่ การศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอกต่อไป

การประเมินภายในถือเป็นการประเมินเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกคนต้องยอมรับผลการประเมิน เพื่อปรับปรุงการพัฒนาให้มีคุณภาพ การประเมินต้องครอบคลุม วิถีชีวิตรักษาสุขภาพ แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหาร ขัดการ กระบวนการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้และคุณสมบัติต่างๆ ของผู้เรียนตาม มาตรฐานหลักสูตร ตลอดจนความร่วมมือ สนับสนุน ต่อส่งเสริม จากชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <http://www.st.ac.th/quality/article>)

การให้คณะกรรมการตรวจสอบทบทวนดำเนินการ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (สุวิมล กาญจน์โภณล. <http://www.kpp1.org/naiyana/october/09/61.>)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2551 : 2) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยการตรวจสอบและทบทวนภายในโดยบุคลากรใน สถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบและทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด

สรุปได้ว่าการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือประเมินที่มีประสิทธิภาพ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน

1.7.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 38) เมื่อโรงเรียน ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตั้งแต่การจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ จนถึงการปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว จำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษาได้ 2 ลักษณะ คือ

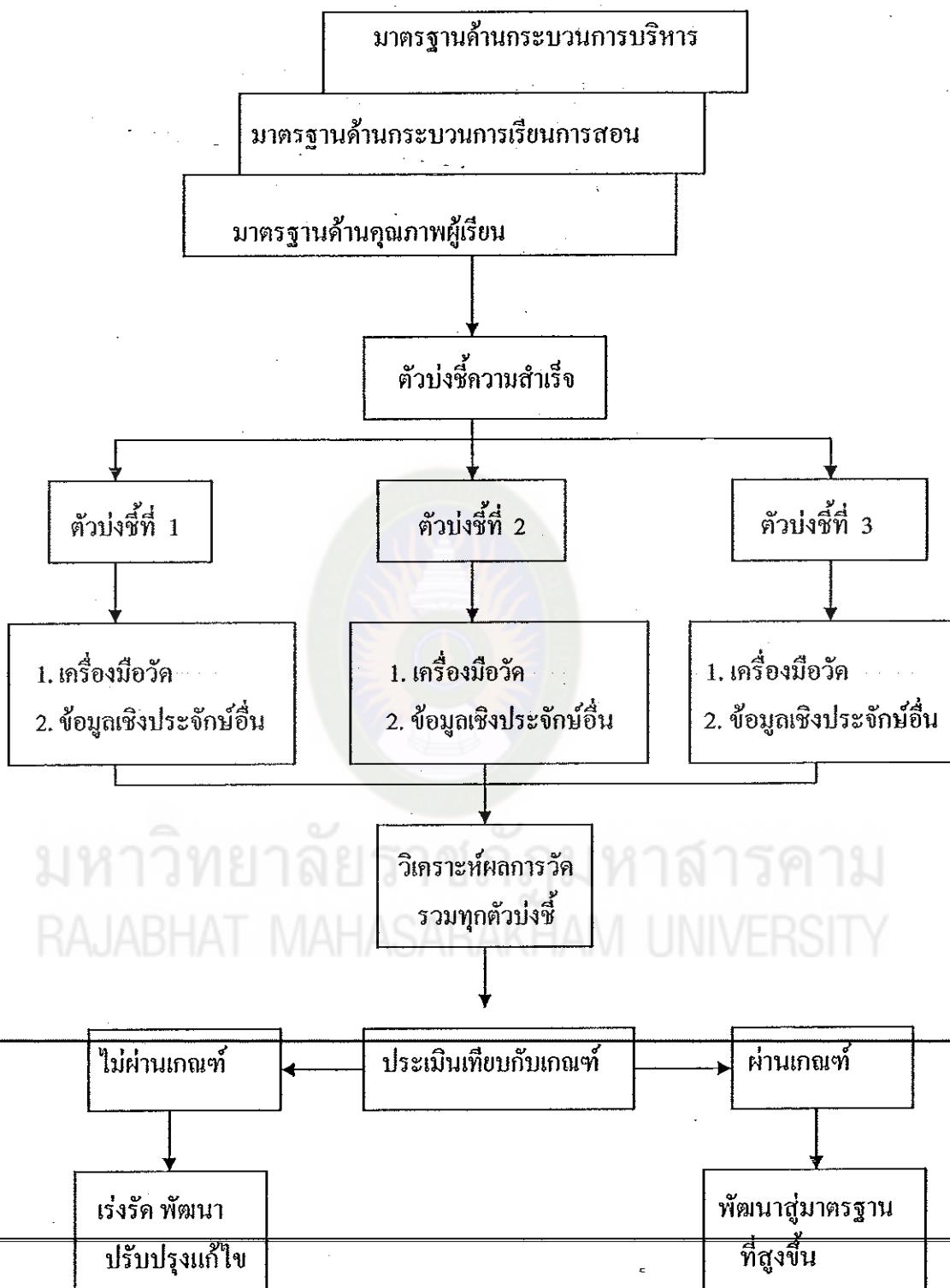
1. การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนตามสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ในทุกระดับชั้วชั้น ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การเขียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยเครื่องมือประเมินที่ได้มาตรฐาน ในขณะเดียวกันหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของทุกโรงเรียน เพื่อเทียบเคียงผล

การประเมินกับเกณฑ์มาตรฐานกลางและยกระดับคุณภาพสถานศึกษา

2. การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยโรงเรียนต้องดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานสถานศึกษา ที่ร่วมกันกำหนดในทุกมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม ดังภาพที่ 17 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 39) ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 17 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน

การประเมินมาตรฐานการศึกษา เป็นการที่สถานศึกษาร่วมมือกับเขตพื้นที่ หรือต้นสังกัด จัดให้นักเรียนทุกคนในระดับชั้น ป.6 ม.3และม.6 ได้รับการประเมินด้วย เครื่องมือมาตรฐาน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการพัฒนาคุณภาพและเป็นเกณฑ์เทียบเคียงกับ มาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <http://www.st.ac.th/quality/article>)

เป็นการประเมินผู้เรียนทุกคน ทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนดค่าวิธีการ ที่หลากหลาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่านคิดวิเคราะห์และการเขียน กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา (สุวิมล กาญจนะ โภนด. <http://www.kpp1.org/naiyana/october/09/61>)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2550 : 2) การประเมินคุณภาพ การศึกษา โดยมุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในระดับชั้นที่เป็นตัวประโยชน์ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในวิชาแผนร่วมโดยใช้ แบบทดสอบมาตรฐานจากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการ

สรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดให้ ผู้เรียนทุกคนที่ศึกษาอยู่ในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษาครบ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยเครื่องมือมาตรฐาน ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด แล้วนำ ผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

1.7.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

กรมวิชาการ (2545 : 42) การรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นขั้นตอน ที่สำคัญของการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการรายงาน ประจำปีหรือรายงานประเมินตนเอง ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะรายงานคือ ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยกำหนดคุณภาพประจำปี ของสถานศึกษา ดังนี้

1. เพื่อแสดงภาระความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อ หน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณะทั่วไป
2. เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป

3. เพื่อให้สถานศึกษามีข้อมูลคำแนะนำการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เตรียมความพร้อมที่จะรับการประเมินจากองค์กรภายนอกต่อไป

การกำหนดครูปแบบของรายงานผลการประเมินภายนอกในสถานศึกษา เป็นการรายงานให้ก้าวสู่มีเป้าหมายเข้าใจถึงสภาพ และผลการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของสาร รูปแบบของการรายงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 41)

1. รูปแบบการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาให้พิจารณาตามที่โรงเรียนเห็นว่าเหมาะสม ไม่มีรูปแบบตายตัว แต่โรงเรียนควรออกแบบให้สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองที่โรงเรียนจัดทำ เพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปี

2. รายงานการประเมินตนเอง ควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับ สามารถนำข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพประกอบ หรือนำเสนอรูป แผนภูมิ กราฟ ตาราง ตามที่เห็นว่าเหมาะสม

3. การขอรับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินภายนอก ควรมีการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนในช่วง 5 ปีคัวขัย

4. ดำเนินการอ้างอิง ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการรายงานผลการประเมินตนเอง สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

4.1 ข้อมูลที่มีความสำคัญและจำเป็นให้บรรลุในรายงานผลการประเมินตนเอง (ฉบับสมบูรณ์)

4.2 หลักฐานอ้างอิง ที่คิดว่าสำคัญ แต่ไม่สามารถบรรลุในรายงานประเมินตนเองได้ สถานศึกษาอาจจัดทำเป็นเอกสารประกอบรายงานการประเมินตนเองได้

5. รายงานผลการประเมินตนเองที่ใช้ในโรงเรียน สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม แต่สำหรับการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อเสนอคณะกรรมการประเมินภายนอก ควรมีความยาวไม่เกิน 20 – 30 หน้า

เนื่องจากรายงานการประเมินผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นเอกสารที่น่วงนองถึงสถานศึกษา และผลการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องมีสาระสำคัญของรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 44 – 45)

1. ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

1.1 ชื่อสถานศึกษา สถานที่ตั้ง ระดับ/ประเภทที่เปิดสอน

1.2 โครงสร้างการบริหารองค์กร

1.3 จำนวนครุ/จำนวนผู้เรียนปัจจุบัน

1.4 วิสัยทัศน์และการกิจ

1.5 ภาพรวมของสถานศึกษา

2. สรุปผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในรอบ

ปีการศึกษา

2.1 ผลลัพธ์จากการเรียนของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนด

2.2 ผลการดำเนินงานตามที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ของสถานศึกษา

2.3 ความก้าวหน้าและความสำเร็จของการดำเนินงานกิจกรรมสำคัญของสถานศึกษาที่จัดให้ผู้เรียนและชุมชนในด้านต่าง ๆ

2.4 ความสำเร็จและความภาคภูมิใจของสถานศึกษาที่สร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถานศึกษา

2.5 โครงการพิเศษที่จัดให้ผลดีเด่น

3. สภาพและผลการพัฒนาสถานศึกษา ตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์/แนวทางของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เช่น

3.1 คุณภาพผู้เรียน

3.2 คุณภาพการเรียนการสอน

3.3 คุณภาพการเรียนรู้ ความก้าวหน้า และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.4 การบริหารจัดการสถานศึกษา

3.5 การพัฒนาบุคลากร

3.6 ความสัมพันธ์กับชุมชน

3.7 ทรัพยากร งบประมาณ

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป เช่น

4.1 สรุปผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ตามที่

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากำหนดในรอบปี

4.2 สรุปประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

4.3 แนวทางพัฒนาในปีต่อไป

5. การกำกับ ติดตาม ประเมิน และพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นผลจากการประเมินภายในสถานศึกษา ที่ได้พัฒนา ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ทุกคนมีส่วนร่วมและดำเนินงานมาต่อเนื่อง การดำเนินงานที่ดีที่สุด คือ การดำเนินงานที่เป็นรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อให้ทราบผล การดำเนินงานการจัดการศึกษาทั้ง ในด้านความสำเร็จและปัญหา อุปสรรค ที่ต้องการความร่วมมือในการแก้ไข หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <http://www.st.ac.th/quality/article>)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2551 : 12) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพ การตรวจสอบทบทวนภายในและภายนอกมาประมวลรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี การศึกษาซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป

สรุปได้ว่า การรายงานคุณภาพการประจำปี หมายถึง การรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อหน่วยงานด้านสังกัด สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีรูปแบบการรายงานที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่จะรายงานเพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินจากภายนอก

1.7.8 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

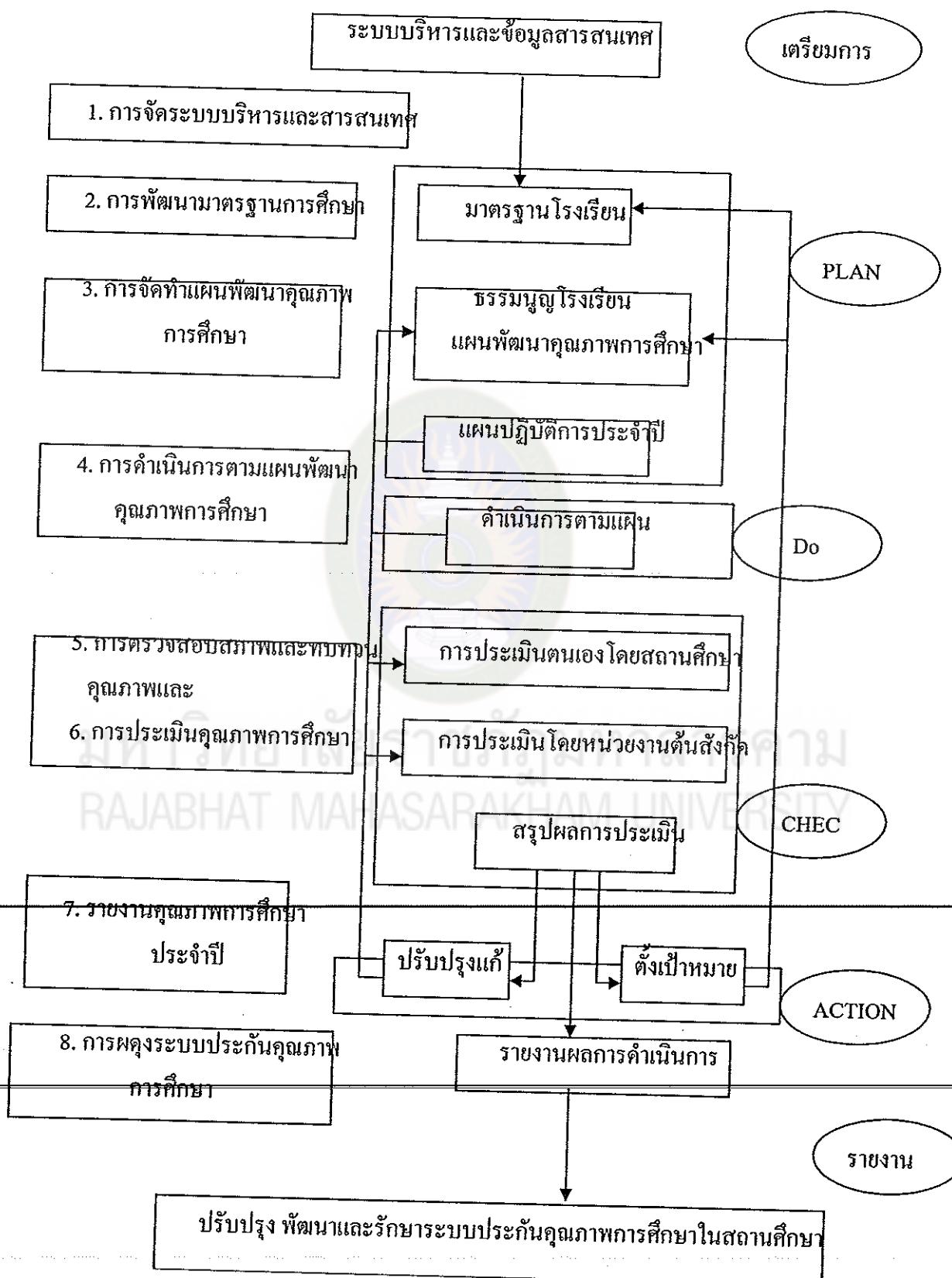
การดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาจนเสร็จสิ้นแล้วนั้น โรงเรียน จะต้องทำการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยสามารถดำเนินการได้ใน 3 ลักษณะ คือ

1. ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ทบทวน และประเมินผลการนำระบบ การประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในสถานศึกษา ทั้งในช่วงก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ

2. ทำการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3. นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาของ

โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 18 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 44) ดังนี้

ภาพที่ 18 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา งานพัฒนาคุณภาพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง สถานศึกษาควรได้มีการศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีที่จะสนับสนุนให้ระบบการประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสร้างความรู้สึกของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มุ่งมั่น พัฒนาสู่คุณภาพที่สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน).

<http://www.st.ac.th/quality/article>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (2551 : 22) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อให้มุ่งมั่น ย้อนกลับในการส่งเสริม พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบประกันคุณ เป็นงานของระบบประกันคุณภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การส่งเสริม พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินการ จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการประเมินระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา ก่อนการดำเนินงาน

2. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีด้วยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับ คุ้มครองและสนับสนุน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรม 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน (สอดคล้องกับกระบวนการที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา งจรพัฒนา P)

ขั้นที่ 2 รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา (สอดคล้อง กับกระบวนการที่ 7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี งจรพัฒนา A)

ขั้นที่ 3 การนำมาตรฐานสู่โรงเรียนและห้องเรียน (สอดคล้องกับกระบวนการที่ 2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา, กระบวนการที่ 4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา, กระบวนการที่ 6 การประเมินคุณภาพการศึกษา งจรพัฒนา D)

ขั้นที่ 4 การพัฒนาระบบการประเมินตนเอง (สอดคล้องกับกระบวนการที่ 5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา งจรพัฒนา C)

ขั้นที่ 5 การพัฒนาระบบสารสนเทศ (สอดคล้องกับกระบวนการที่ 1 การจัดระบบ บริหารและสารสนเทศ งจรพัฒนา P)

ขั้นที่ 6 การเตรียมตัวของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินภายนอก (สอดคล้อง กับกระบวนการที่ 8 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา งจรพัฒนา A)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศไทย

ประจินต์ เข้าทอง (2541 : 149 - 151) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1. การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ใน 17 มาตรฐาน โดยภาพและจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานใน มาตรฐานโรงเรียนเกณฑ์เดียวกันในวัยศึกษาภาคบังคับ ได้บรรลุเป้าหมายและได้เรียนสม่ำเสมอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานมากกว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่

เกตุ วิเศษชุมพลด (2542 : 163 - 165) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาปัญหาการปฏิบัติตาม เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สุรินทร์ พนว่า ผู้บริหาร โดยรวมและผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 โดยภาพรวมและรายค้านทั้ง 5 ค้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีปัญหาดังกล่าว โดยภาพรวม และรายค้าน 4 ค้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาเฉพาะค้านการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อเทียบปัญหาการปฏิบัติตามเกณฑ์ มาตรฐานโรงเรียน พนว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 โดยภาพรวมและรายค้าน 4 ค้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาค้านโรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำรัส ใจสำคัญ (2542 : 157 - 158) ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สร้างก้าวสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พนว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่ศูนย์ของผู้บริหาร โรงเรียน และครู-อาจารย์ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง
2. เปรียบเทียบระดับปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เคลิน มั่น มั่นกลาง (2542 : 156 - 157) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการวางแผนงานในโรงเรียนประถมศึกษา สร้างก้าวสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี พนว่า โดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน มีปัญหาการวางแผนการบริหารงานในโรงเรียน โดยภาพรวมและเป็นรายขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ เปรียบเทียบสถานภาพสถานภาพต่างกันและปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการวางแผนการบริหารงานในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายขั้นตอน 4 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดของโรงเรียนต่อการมีปัญหา ดังกล่าว

ทวีป เพิ่น สมบัติ (2542 : 160 - 162) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สร้างก้าวสำนักงานเขตบึงกุ่ม พนว่า โรงเรียนที่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนคลองล้ำเจzik โรงเรียนนวลดจันทร์ โรงเรียนประภาราชวิทยา โรงเรียนที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนแม่น้ำด้วนวิชาเนื้อรัตน์ โรงเรียนพิชัยพัฒนา และ โรงเรียนคลองกุ่น โนนี การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2 ค้านคือค้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและ

ด้านการจัดทำประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพบว่ามีปัญหา และอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประเมินศึกษาสังกัด ดำเนินงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้าน คุณภาพการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) การศึกษาดูงาน 2) การฝึกอบรม 3) การขอทุนศึกษาต่อ ปัญหา จากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ จัดทำ คณะกรรมการ โรงเรียนไม่เห็นความจำเป็น ขาดงบประมาณ ครุไม่มีส่วนรวมในการ จัดทำ การประเมินความสภาพจริง ไม่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

บัญชา เมืองครีมาตย์ (2542 : 149 - 150) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงาน มาตรฐานการบริหาร โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวมจะดำเนินการสถานภาพและขนาดโรงเรียน มีการ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น โดยภาพรวมและ รวมมาตรฐานอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหาร หัวหน้างานและครู อาจารย์ มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการ บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมและมาตรฐาน 5 มาตรฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและหัวหน้างานมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานมากกว่าครู อาจารย์และ ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่ 1 และ มาตรฐานที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูในโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดเล็กมีความคิดเห็นมากกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียนต่อการมีความ คิดเห็นของข้าราชการครู

ประยูร ยวนชี (2542 : 153 - 155) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขต ศึกษา 9 ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวม ดำเนินการขนาดโรงเรียนและประสบการณ์มี ระดับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้านทั้ง 7 อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงาน 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย คือ ด้านธุรการ ดำเนินการปกคล่อง นักเรียน และด้าน โรงเรียนกับชุมชน และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 6 – 10 ปี

มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานด้านธุรการอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ งานวิชาการ งานบริหารอาคารสถานที่ งานบริการ การบริหารทั่วไป โรงเรียนกับชุมชน งานปกครองนักเรียนและงานธุรการ

2. ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดต่างกันและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 104-106) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า

1. ผลการประเมินสมรรถภาพทางกาย พบว่า นักเรียนมีปัญหาทางพัฒนาระบบทั้งหมด และนักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ดี ส่วนนักเรียนอุทิศศิลป์ ปฏิบัติงานได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มนี้

2. ผลการประเมินสมรรถภาพการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทางร่างกาย และทางการได้ยิน มีผลการประเมินใกล้เคียงระดับสูง ส่วนนักเรียนอุทิศศิลป์ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ และเด็กชายอุทิศศิลป์ มีผลการประเมินต่ำกว่านักเรียนกลุ่มนี้ ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ควรจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่จำเป็น รวมทั้งวิธีสอนและการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

3. ผลการประเมินสมรรถภาพทางการใช้คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน พบว่า นักเรียนที่บกพร่องทางการเห็น มีผลการประเมินสูงกว่านักเรียนประเภทอื่น นักเรียนที่เป็นอุทิศศิลป์มีผลการประเมินต่ำสุด

สังคม ที่นิวัฒน์ (2546 : 126 - 130) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จึงหัวคุณภาพ พบว่า

1. ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายทั้งรายค้านและโดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ.05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู พนวจ ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู โรงเรียนขนาดเด็ก แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่ อ่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูมาตรฐานค้านผู้เรียน พนวจ ความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเด็กแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่ อ่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพัฒน์ พรมวัง (2542 : 115 - 120) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประเมินศึกษาสังกัดสำนักงานการประกันศึกษาจังหวัดสกลนคร พนวจ ครูโดยส่วนรวมมีสภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพโดยรวมและรายค้าน อญ្តในระดับปานกลาง ครูโดยส่วนรวมมีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายค้าน 5 ค้าน อญ្តในระดับปานกลาง และครูที่มีสถานภาพและตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

เกียรติศักดิ์ กันจันทร์ (2543 : 120 - 125) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประกันศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษา พนวจ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประกันศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตาม มาตรฐานโรงเรียนในแต่ละค้าน ลังนี้ การดำเนินการตามมาตรฐานบริหารมีการดำเนินการอยู่ ในระดับมาก การดำเนินการตามมาตรฐานการเรียนการสอนมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินการตามมาตรฐานค้านคุณภาพผู้เรียน มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของ ผู้บริหาร โรงเรียนพบว่าปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนทั้ง 3 ค้าน ไม่แตกต่างกัน

ชวิติ ศรีพวงพกพาพันธุ์ (2543 : 113-115) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประกันศึกษา จังหวัดนครพนม พนวจ

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ในการทำงานมีปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยรวมและรายค้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาค้านการประกันคุณภาพครุภัติศึกษาอยู่ในอันดับสูงสุด ค้านประกันความปลอดภัยอยู่ในอันดับต่ำสุด

2. ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะด้านการประกันประสิทธิภาพ การศึกษาแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ 5 ถึง 10 ปี มีปัญหามากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

ชาดิชาบ พิมพิสัย (2543 : 170 - 173) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านการวางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานตามรัฐธรรมนูญโรงเรียน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมคุณภาพการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาในการประกันคุณภาพการศึกษา มีอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่สำคัญคือด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาในการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ 1) การปฏิบัติการภายในโรงเรียนควรดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน 2) การกำกับติดตามควรมีการปฏิบัติอย่างจริงจังและ 3) การพัฒนาครุภัณฑ์สอนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

นิยม โนนศรีชัย (2543 : 162 - 165) ได้ศึกษาด้านคว้าอิสระ เรื่อง การปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและจำแนกตามขนาด โรงเรียนและสถานภาพตำแหน่ง เห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน แต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารตำแหน่งครู – อาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการ โรงเรียน เห็นว่า มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ประวัติ สุทธิประภา (2543 : 79-81) ได้วิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนำร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 พบร่วม

1. โรงเรียนนำร่องการประกันคุณภาพการศึกษา เขตการศึกษา 10 โดยภาพรวมและรายค้าน 2 ค้าน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนรายค้าน 2 ค้านมีการปฏิบัติในระดับมาก คือ ค้านที่ 1 และค้านที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายค้านพบว่า ด้านการวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้น มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบร่วมกันว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายค้าน 3 ค้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค้านที่ 2 มีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายค้าน 3 ค้านอยู่ในระดับมาก โรงเรียนระดับกลางมีการปฏิบัติตาม โดยภาพรวมและรายค้าน 2 ค้านอยู่ในระดับมาก ส่วนค้านที่ 2 และ ค้านที่ 4 มีการปฏิบัติตามในระดับปานกลาง

2. โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการปฏิบัติตามสารสนเทศทั้ง โดยภาพรวมและรายค้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายค้าน และโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ในโดยภาพรวมและรายค้านที่ 3 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง โดยภาพรวมและรายค้านทุกด้าน

แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์ (2544 : 115 – 164) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการค้นคว้าพบว่า

1. ข้าราชการครูโดยรวมในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง เห็นว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพ โดยรวมและรายค้านอยู่ในระดับน่าพอใจ ยกเว้น ด้านการกำหนดเป้าหมาย อยู่ในระดับดี ส่วนข้าราชการครูโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า อยู่ในระดับดี 5 ด้าน ยกเว้นการจัดทำมาตรฐานในโรงเรียนอยู่ในระดับน่าพอใจ

2. ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายค้าน ทั้ง 6 ค้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่ามีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

3. ปัญหาที่พบ ได้แก่ การได้รับความร่วมมือน้อย การจัดทำข้อมูลพื้นฐานและการกำหนดเป้าหมายไม่ชัดเจน การจัดทำแผนผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมน้อย ไม่สามารถนำแผนมาปฏิบัติได้จริง การรายงานความก้าวหน้าต่อสาธารณะน้อย

ดาวนัน รัษฎา และคณะ (2544 : 80-83) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง สภาพปัญหาการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ผลการค้นคว้าพบว่า สภาพการดำเนินงาน

การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

ประกาศ บัตรศิริมงคล (2544 : 148 - 150) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสาขาวิชาเขตพุทธมณฑลอีสาน สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พน.ว่า

1. บุคลากร โดยรวม ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากร ในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและ 6 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ยกเว้นบุคลากร โดยรวมเห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและ 6 ขั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการอยู่ในระดับมาก และบุคลากร ในโรงเรียนระดับกลางเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและเป็นรายขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน

3. บุคลากร ในโรงเรียนขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและ 6 ขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า มีการดำเนินงานมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก

4. มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ระหว่างขนาดของโรงเรียนและสถานภาพ ต่อการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบและบททวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขั้นตอนการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและขั้นตอนการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

บุพารณ์ กิจญ์โภุจริญ (2544 : 114-119) ได้ทำการศึกษา เรื่องการดำเนินงานตามปัจจัยหลักเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประเมินคุณภาพเอกสารจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก

เรียงลำดับค่านิยมมากไปหาน้อยของปัจจัยคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยของปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัย ดังนุคคลากร ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน กิจกรรมนักเรียน สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การจัดการบริหาร และทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

สุคนธ์ สาครวารี (2544 : 95-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย
2. ด้านการจัดธรรมนูญโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นความร่วมมือของชุมชนของท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย
3. ด้านการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ระดับมากยกเว้น กิจกรรมด้านปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับน้อย
4. ปัญหาที่พบใน 3 ด้าน คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานน้อย ชุมชนท้องถิ่น ไม่มีเวลาให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน ขาดข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงาน ทำให้ไม่สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย ที่กำหนดไว้

สมพงษ์ โภคปฏิถือย (2544 : 126 - 130) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า

1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกโดยรวม และรายค่านิยมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และค่านิยมเรียน
2. ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายค่านิยม พบว่า ด้านงบประมาณและ ด้านวัสดุ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากรและด้านการจัดการมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
3. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

โดยรวมเรียงตามลำดับความสำคัญ ควรดำเนินการเดียวกับบุคลากร การจัดการ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณตามลำดับ

อำนวย ศุทธิคุณ (2544 : 102-104) ได้ทำการวิจัย เรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอุบลราชธานี

2. ผลการเปรียบเทียบในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ทวี จันทร์เพี้ยง และคณะ (2546 : 145 - 148) ได้ทำการศึกษาด้านคว้าเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประ同胞ศึกษาจำഗาเม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรมีเจตคติที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพการดำเนินงาน การศึกษาและการเตรียมนำแผนไปใช้ การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพ การพัฒนาปรับปรุงการประเมินคุณภาพ อยู่ในระดับมากการประชาสัมพันธ์และการสนับสนุนงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง
3. การรายงานการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมภายใต้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
4. ปัญหาที่พบ ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ

ประไพ เจริญธรรม และคณะ (2546 : 80-81) ได้ทำการศึกษาด้านคว้าเรื่อง การศึกษาความพร้อมเพื่อรับการประกันคุณภาพภายนอก ตามที่หน่วยของครุภู่สอนโรงเรียนประเมินศึกษา สังกัดสำนักงานการ同胞จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า

1. ความพร้อมด้านกระบวนการและด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบ พนว า วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนนาค โรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พชรวลัย คำนูญมี และคณะ (2546 : 76-78) ได้ทำการศึกษาด้านคว้าเรื่องสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการ同胞ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงาน จำแนกตามนาค โรงเรียน ประสบการณ์วุฒิการศึกษาใน 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย
2. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน จำแนกตามนาค โรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วินัย เศษมงคลวัฒนา (2546 : 149 - 151) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน同胞ศึกษา สังกัดสำนักงานการ同胞ศึกษาจังหวัดคุณหนูรี พนว า ผู้บริหารสถานศึกษาและครุภู่สอนในโรงเรียน

และครูในโรงเรียนประเมินศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลางมีปัญหาและอุปสรรคการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

วีระศักดิ์ สัมราษฎร์ ใจ และคณะ (2546 : 89-92) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประเมินศึกษา สร้างก้าวสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า

1. ความพร้อมค้านระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาค้านมาตรฐานผู้เรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการดำเนินการค้านระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

สมสันต์ ลือกำลัง (2546 : 117-135) ได้ทำการวิจัย เรื่องความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนที่ผ่านการประกันคุณภาพภายใน สร้างก้าวสำคัญในการประกันศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า

1. มาตรฐานค้านผู้เรียน พบร่วมกับนักเรียนมีปัญหาในการแสดงหากความรู้และการพัฒนาตนเองในโรงเรียนทุกขนาดใกล้เคียงกัน และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดมีความต่างกันมาก โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกัน และกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

2. มาตรฐานค้านกระบวนการ พบร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์ จะทำให้โรงเรียนทุกขนาดดำเนินประกันคุณภาพได้ผลดี

3. มาตรฐานค้านปัจจัย พบร่วมกับการใช้เทคนิคการบริหารแบบเป็นทีมเป็นการกระจายอำนาจ และเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วม ทำให้การบริหารโรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

สมบัติ เพพวรรณ (2546 : 132 - 135) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประเมินศึกษา สร้างก้าวสำคัญในการประกันศึกษาจังหวัดหนองคาย พบร่วม

1. ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก โดยค้านผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แตกต่างกันทุกคู่ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

รัตน์มณฑิ รัตนปกรณ์ (หัวเรื่องใน กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการ 2547 : 125-133) ได้ทำการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอก แล้วพบว่า มีผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากจากค่าคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ มาตรฐาน การศึกษาด้านกระบวนการ มาตรฐาน การศึกษาด้านปัจจัย และมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนสำหรับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ที่ยังไม่ได้รับการประเมินจากภายนอก พบร่วมกับมีผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มาตรฐาน ด้านกระบวนการ มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย และมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนตามลำดับ

2. เมริยบเทียบผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอก และที่ยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอก ตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ 3 ด้าน มีรายละเอียดแต่ละ ด้านดังนี้

2.1 มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน พบร่วมกับมีผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาอยู่ในระดับมาก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

2.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ พบร่วมกับมีผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 มาตรฐาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอกแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ที่ยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพ จากภายนอก

2.3 มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 133-137) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 5 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 5 ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ทั้ง 3 คือมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ และมาตรฐานการศึกษาด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 5 ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ทั้ง 3 ด้านตามขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบร้า มีผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่มีอิทธิพลเชิงลบต่อรายด้านพนวณมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ มีผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่ 1 คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล พบร้า มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย พนปัญหาการขาดแคลนครุในสาขาวิชาหลัก จำนวนนักเรียนต่อห้องมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ครุมีงานอื่นที่ต้องปฏิบัติ นอกจากการสอนเป็นจำนวนมาก บุคลากรในโรงเรียนขาดความสามัคคี มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ พบร้า บุคลากรในโรงเรียนไม่เข้าใจ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนจัดข้อมูลสารสนเทศบั้งไม่สมบูรณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษากับโรงเรียนน้อย โรงเรียนมีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย มาตรฐานการศึกษาด้านผลผลิต พบร้า นักเรียนขาดความรับผิดชอบ ไม่รักการอ่านขาดคุณธรรม จริยธรรม และนักเรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้เหตุผลได้

จากการศึกษางานวิจัยภายนอกเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา พบร้า ส่วนใหญ่ผลการดำเนินงานที่ผ่านการประเมินภายนอกอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนปัญหาการดำเนินงานนั้น โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แพร์ทท์ (Pratt. 1997 : 2783 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับธรรมนูญโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดธรรมนูญโรงเรียนว่า มีนโยบายต่อการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาอยู่หรือวิธีในการประยุกต์ใช้ธรรมนูญโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า แต่ละธรรมนูญ โรงเรียนจะต้องมีการจัดการเรียนการสอน และประเมินตามเกณฑ์ของตนเอง ธรรมนูญโรงเรียนเป็นตัวกำหนดทิทางเลือกของโรงเรียนเพื่อบริการชุมชน และประเด็นการปฏิรูปโรงเรียน บ่งชี้ถึงความสอดคล้องในธรรมนูญโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยการบริหาร ความเป็นอิสระของโรงเรียน การประเมินผลมีความเชื่อถือได้ ในการประเมินผลการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน และการกำหนดมาตรฐานในการทดสอบ

ทัฟฟี่ (สมสันต์ ลือกำลัง. 2546 : 135 ; อ้างอิงใน Taff. 1998 : 2468 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูให้กับประสิทธิภาพของโรงเรียน ในชั้นบทและ โรงเรียนขนาดเด็ก ผลการศึกษาพบว่า ครูที่รับรู้ว่า โรงเรียนมีประสิทธิภาพดี จะรับรู้ว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีความเป็นผู้นำทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี ส่วนครูที่รับรู้ว่า โรงเรียนมีประสิทธิภาพไม่ดี ก็จะรับรู้ว่าผู้บริหาร โรงเรียนไม่มีความสามารถในการบริหารจัดการ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แพทริก และจอห์น (Patrick and John. 1997 : 11 – 12) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัย ในการเพิ่มลักษณะรูปแบบในการตรวจสอบ มาตรฐาน โดยรูปแบบการประกันคุณภาพของวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยแต่ละสถาบันส่วนมาก จะใช้การปฏิบัติตามการตรวจสอบมาตรฐาน โดยใช้การตรวจสอบด้วยวัฒนธรรมและการ ตรวจสอบการทำงานอย่างต่อเนื่อง และยึดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน รวมถึงการ ตรวจสอบพื้นฐาน ค่านิยมของสถาบัน ส่วนด้านการประเมินผล มีการพัฒนาการประเมินผล การควบคุมตรวจสอบและนโยบายโครงสร้างที่เปลี่ยนไป

อิงกลัตต์บี (Inglasbe. 1998 : 253) ได้ศึกษาเบรรีนเพื่อความสามารถและผลสำเร็จ ในการเรียนรู้ของนักเรียน คุณภาพของพอร์ท โพลิโอล และ โปรแกรมพอร์ท โพลิโอล กระบวนการประเมินในโปรแกรมการศึกษาในวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก โดยศึกษาพอร์ท โพลิโอล 6 โปรแกรม คือ ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง การตัดสินใจที่ดีองศาสตร์ความรู้ความ ชำนาญการประเมินผลการสอน การเป็นผู้นำ การร่วมมือ ความน่าเชื่อถือและความรับผิดชอบ ผลสะท้อนกลับจากการใช้พอร์ท โพลิโอล และความจำเป็น การประกันคุณภาพนักเรียนและการ ประกันความสามารถของนักเรียนในการทดสอบ และความเข้าใจในการประเมิน ผลการศึกษา

พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ใช้โปรแกรมพอร์ทโฟลิโอ ประสบผลสำเร็จมากกว่ากระบวนการประเมินโดยโปรแกรมการศึกษาอื่น ๆ และอันดับความสามารถและการช่วยเหลือตนเองของนักเรียนในการไปถึงมาตรฐานหรือความสำเร็จ คุณภาพพอร์ทโฟลิโอและทัศนคติ 4 ข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ชิวฤทธิ์ (Huayruethi. 1998 : 857) ได้สรุปพฤติกรรมการบริหารงานโรงเรียน ประเมินศึกษา รัฐมนตรีคนา ประเทศสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับองค์ประกอบของการกิจหน้าที่ 6 ด้าน คือ การจัดการและการบริหาร สถานภาพและความชำนาญการบริหารงานกิจการนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ธรรมชาติและโอกาสในการบริหารและการจัดให้มี การอำนวยความสะดวกอื่น ๆ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 312 โรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมและราย ด้าน 6 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้ง พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาด กกลาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

โมเซีย (Mosia. 2003 : 3493 – A) ได้ทำการวิจัย เพื่อศึกษาเรื่อง โครงสร้างการบริหาร การจัดการสถาบันเป็นที่ปริวรรตแล้วนั้นส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ของการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันการอุดมศึกษาในประเทศไทยให้หรือไม่ วิธีการศึกษาได้วิเคราะห์ทฤษฎีและข้อ ค้นพบค่า ฯ ที่มีเชื่อเดียงทางคุณภาพเกี่ยวกับความเข้าใจคุณภาพ อีกด้านหนึ่งที่สำรวจโดยใช้ วิธีการตอบคำถาม วิจัยโดยทางทฤษฎี คือ การปริวรรตโครงสร้างการบริหารจัดการใน สถาบันอุดมศึกษา และวิธีการที่กรอบกฎหมายกำหนดการบริหารจัดการและคุณภาพการศึกษา ไว้ในระเบียบวาระ และได้ศึกษารัฐธรรมนูญ รวมทั้งปริทัศน์และศึกษาวรรณกรรมที่ เกี่ยวข้องเพื่อสร้างสมมติฐานเพื่อยืนยันว่าการปริวรรต โครงสร้างการบริหารจัดการ การจัดการ มีผลกระทบต่อผลลัพธ์ของการประกันคุณภาพของสถาบันการอุดมศึกษาทั่วโลกผลการศึกษา ประการหนึ่งคือ ลักษณะที่เป็นเอกภาพนั้นคือ ผลกระทบต่อการประกันคุณภาพต้องการทำให้ เป็นประวัติ ความพยายามทำการปริวรรต ให้ทำให้สถาบันการอุดมศึกษาถูกจัดอยู่ในประเทศที่ แตกต่างกันมากสองประเทศ คือสถาบันที่ได้เปรียบทางประวัติและสถาบันที่เสียเปรียบทาง ประวัติ กล่าวว่าโดยสรุป ผลการศึกษาที่สำคัญคือ สถาบันการอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีการขยาย การประกอบการ และประเภทดีเคนแบบดั้งเดิมนั้น ได้รับผลแตกต่างกันเกี่ยวกับประเภทไม่ แน่นอน – ไม่มั่นคง และประเภทกิจกรรมนั้นใหม่ – มั่น เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเสาเพื่อให้เกิด ความเข้าใจและมีการวิเคราะห์ในเชิงลึกแล้ว ผลการศึกษาพบอีกว่าด้านจุดแข็งของข้อค้นพบ นั้น การศึกษารัฐนี้ดำเนินการดำเนินการต่อได้เพื่อส่งเสริมคุณภาพของ โครงสร้างการบริหาร จัดการสถาบันการศึกษาเป็นทรัพยากรสำหรับสถาบันการอุดมศึกษาของรัฐ ได้ทุกแห่ง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานบันที่มีปัญหาการบริหารจัดการนานาชั้นไม่บรรลุเป้าหมายที่มีคุณภาพระดับชาติที่กว้างขึ้นโดยไม่ตั้งใจ

สตีเวน (Steven. 2004 : 2737 – A) ได้ศึกษาการรับรู้ภัยท์ของ Badrige เพื่อความเป็นเดิศทางการศึกษาที่มีต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและ การศึกษาการรับรู้ของผู้ที่มีส่วนได้เสียในระดับต่าง ๆ ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเกณฑ์ของ Badrige เพื่อความเป็นเดิศทางการศึกษาที่มีต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีการศึกษา ได้ทำการสำรวจผู้ที่มีส่วนได้เสีย 810 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน และ การบริหาร ผู้มีส่วนได้เสียได้ โดยมีเครื่องมือคือ แบบสำรวจเรื่องการรับรู้ภัยท์ของ Badrige เพื่อความเป็นเดิศทางการศึกษาที่มีต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหนึ่งในเขตชานเมือง แบบสำรวจคำถาน 74 ข้อ ผลการศึกษาพบว่าการใช้ภัยท์ของ Badrige เพื่อความเป็นเดิศทางการศึกษาที่มีต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องการทำงานมากขึ้น และความซัดเจนมากขึ้น ในความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย บุคลากรในโรงเรียนใช้ระบบและความมุ่งหมายของระบบในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองและการบริการ ได้รับการสนับสนุนอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นในการรับรู้ภัยท์ ทั้งนี้ วิธีการตามเกณฑ์ของ Badrige เพื่อความเป็นเดิศทางการศึกษาส่งผลกระทบต่อโรงเรียนอย่างไร ก็ตามผู้ปกครองได้ระบุถึงความต้องการปรับปรุงหลักค่าน ด้านที่สำคัญได้รับการปรับปรุงจาก การศึกษารังนี้มี 4 ด้าน คือ การสื่อสารหลักสูตร การวางแผนปรับปรุงโรงเรียน และการจัดระบบไม่แต่ละค่านที่สนับสนุนภัยท์ของ Badrige เพื่อความเป็นเดิศทางวิชาการ แสดงให้ เป็นบทบาทที่วิกฤตในกระบวนการสร้างปริวรรตที่ประสบความสำเร็จขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการศึกษางานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ผลการดำเนินงานขึ้นอยู่ปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะผู้นำองค์กรเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ถ้าผู้นำองค์กรมีความสามารถก็ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ